

Undervisningsministeriet

Opsamlingsnotat

3. september 2009

4. Ungdomsuddannelser

Med Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen (2. november 2006) er der iværksat en række initiativer på ungdomsuddannelsesområdet, der skal medvirke til, at mindst 85 pct. af alle unge gennemfører en ungdomsuddannelse i 2010 og mindst 95 pct. i 2015.

Den styrkede indsats på ungdomsuddannelsesområdet er centreret omkring følgende fem områder:

- De erhvervsrettede ungdomsuddannelser skal styrkes, herunder efteruddannelsen af lærere.
- Indsatsen for unge med svage forudsætninger skal styrkes.
- Indsatsen for flere praktikpladser skal øges.
- Omfanget af erhvervsrettede ungdomsuddannelses tilbud skal øges.
- Tidlig indsats overfor unge med risiko for ikke at påbegynde en uddannelse

Initiativer

Der er i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 2.309 mio. kr. (2007-priser) i perioden 2007 til 2009 til iværksættelse af i alt 18 initiativer fordelt på de fem indsatsområder, jf. tabel 1.

Mio. kr., PL07	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Alle unge skal have en ungdomsuddannelse						
I alt udmøntet på FL07	308	781	1.220	-	-	-
4.1 De erhvervsrettede ungdomsuddannelser skal styrkes, herunder efteruddannelsen af lærere	41	73	70	-	-	-
4.1.1 Efteruddannelse af lærere	25	50	50	-	-	-
4.1.2 Bedre skolemiljø	7	15	15	-	-	-
4.1.3 Styrkelse af kvalitetssikring og udvikling	9	9	5	-	-	-
4.2 Indsatsen for unge med svage forudsætninger skal styrkes	59	164	164	-	-	-
4.2.1 Særlige grundforløb på erhvervsuddannelserne samt et mere praksisnært grundforløb	8	59	59	-	-	-
4.2.2 Mentorordning, kontaktlærerordning samt styrket social og psykologisk rådgivning	29	63	63	-	-	-
4.2.3 Modernisering af erhvervsgrunduddannelsen	3	3	3	-	-	-

4.2.4 Handlingsplan for øget gennemførelse samt indsatsaftaler med skole med store Frafaldsproblemer	10	20	20	-	-	-
4.2.5 Bedre vejledning, herunder kortere praktikophold i virksomheder	2	5	5	-	-	-
4.2.6 Målrkning af produktionsskoleophold	7	15	15	-	-	-
4.3 Indsatsen for flere praktikpladser øges	40	40	40	-	-	-
4.3.1 Øget praktikpladsopsøgende indsats og vejledning	34	34	34	-	-	-
4.3.2. Kampagne for flere praktikpladser	5	5	5	-	-	-
4.3.3. Flex-kombinationsaftaler og korte uddannelsesaftaler	1	1	1	-	-	-
4.4 Omfanget af erhvervsrettede ungdomsuddannelses tilbud skal øges	10	23	27	-	-	-
4.4.1 Individuelle erhvervsuddannelser	3	9	13	-	-	-
4.4.2 Trin og niveaudeling	3	9	9	-	-	-
4.4.3 Bedre og hurtigere uddannelsesdækning af nye beskæftigelsesområder	5	5	5	-	-	-
4.5 Tidlig indsats overfor unge med risiko for ikke at påbegynde en uddannelse	-	32	68	-	-	-
4.5.1 Tidlig og differentieret vejledning	-	19	38	-	-	-
4.5.2 Mentorordning for særlig udsatte	-	6	15	-	-	-
4.5.3 Systematisk opsøgende indsats efter folkeskolen	-	6	15	-	-	-
Note: Af det aflagte regnskab for globaliseringspuljen i 2008 fremgår indbudgetteringen og forbruget af de afsatte midler. Reserver til senere udmøntning og øget undervisningskapacitet er ikke medtaget i oversigten						

Initiativerne på ungdomsuddannelsesområdet er tidligst igangsat ved skolestart i 2007, og at en mindre del af initiativerne først er blevet igangsat ved skolestart i august 2008.

Beskrivelse af resultater

Styrkelse af de erhvervsrettede ungdomsuddannelser

Indsatsen for en styrkelse af de erhvervsrettede ungdomsuddannelser indeholder initiativer om efteruddannelse af lærere (4.1.1), bedre skolemiljø (4.1.2) og en styrkelse af kvalitetssikring og udvikling (4.1.3).

Med initiativet om efteruddannelse af lærere (4.1.1) er der sket en betydelig stigning i lærernes deltagelse i aktiviteter under den særlige efteruddannelsesindsats fra 2007 til 2008, idet der næsten er sket en fordobling af efteruddannelsesaktiviteter fra 2007-2008. Blandt de forskellige indsatsområder, som efteruddannelsesaktiviteterne skal rette sig imod, gennemføres en nogenlunde lige stor andel af efteruddannelsen inden for de faglige henholdsvis pædagogiske områder. Den pædagogiske læreruddannelse planlægges som en

diplomuddannelse, der skal akkrediteres med henblik på, at uddannelsen kan udbydes fra den 1. januar 2010.

For så angår initiativet om bedre skolemiljø (4.1.2), fremgår det, at de fleste erhvervsskoler prioriterer arbejdet med skolremiljø, og at knap halvdelen af skolerne har et indsatsområde i deres handlingsplan for øget gennemførelse, som handler om skolemiljø. Samtidig viser evalueringen, at det er vanskeligt at inddrage eleverne i tilstrækkelig grad på grund af de varierende perioder med kortere eller længere skoleforløb.

I forhold til initiativet vedrørende styrkelse af kvalitetssikring og udvikling på erhvervsskolerne (4.1.3) har initiativet resulteret i ændrede krav til skolernes kvalitetssystematik. Regelændringerne har medført, at skolerne i deres kvalitetsarbejde primært skal fokusere på, at flest mulige gennemfører deres uddannelse, og at eleverne bibringes de kvalifikationer, der er målet i uddannelse. Det fremgår af evalueringen, at alle erhvervsskoler nu foretager en systematisk informationsindsamling af elevernes gennemførelse, og at mindst 86 ud af de 103 erhvervsskoler har udarbejdet og offentliggjort en kortfattet beskrivelse af skolens kvalitetssystematik på skolens hjemmeside

Indsats for unge med svage forudsætninger

Indsatsen for unge med svage forudsætninger indeholder initiativer om særlige grundforløb (4.2.1), mentorordninger m.m. (4.2.2), modernisering af erhvervsgrunduddannelsen (4.2.3), handlingsplaner for øget gennemførelse (4.2.4), bedre vejledning (4.2.5) og en målretning af produktionsskoleforløb (4.2.6).

Initiativet vedrørende særlige grundforløbspakker (4.2.1) har resulteret i, at skolerne er forpligtet til at udbyde særlige grundforløbspakker, og at pakkerne skal annonceres på skolernes hjemmesider, så elever, forældre og vejledere kan inddrage pakkerne i overvejelserne inden uddannelsesstart. Det fremgår af evalueringen, at ca. tre fjerdedele de undersøgte indgange har oprettet pakker for elever med behov for faglig støtte, og at omkring halvdelen af pakkerne er for elever med behov for at styrke deres personlige kompetencer eller for boglig støtte. Derudover er en fjerdedel af pakkerne oprettet pakker for elever, der ønsker at læse videre eller for elever med erhvervs erfaring, og omkring en tiendedel af pakkerne er for elever med tosproget baggrund.

På baggrund af initiativet om mentorordning, kontaktlærerordning samt styrket social og psykologisk rådgivning (4.2.2) er skolerne blevet pålagt at stille mentorer og kontaktlærere til rådighed for elever, der har behov for ekstra støtte for at kunne gennemføre deres uddannelse. Derudover skal skolerne tilbyde elever med alvorlige problemer personlig, social og psykologisk rådgivning. Det fremgår blandt andet af evalueringen, at 85 pct. af alle erhvervsskoler har implementeret en fast mentorordning på skolen til forskel fra 13 pct. før 2007, og at 61 pct. af skolerne har udvidet deres mentorordning til også at dække hovedforløbet. Derudover fremgår det af evalueringen, at kontaktlærerordningen er implementeret på alle adspurgte skoler, og at 95 pct. af skolerne – til forskel fra ca.

50 pct. inden 2007 – har indført faste introduktionssamtaler, hvilket suppleres med løbende samtaler, således at elevens faglige udvikling kan følges. Endelig viser evalueringen af de 103 adspurgte skoler i større og mindre omfang har implementeret en ordning, som formidler personlig, social og psykologisk rådgivning til eleverne.

For så vidt angår initiativet om modernisering af erhvervsgrunduddannelserne (4.2.3) viser evalueringen, at antallet af kommuner med igangsat egu er øget med ca. 23 pct. fra 2006 til 2008, og at tilgangen til egu er øget fra 767 til 952 egu-aftaler fra 2006 til 2008, svarende til en fremgang på ca. 24 pct. For yderligere at forøge aktiviteten på egu er der som følge af Aftale om en praktikpladspakke (7. maj 2009) gennemført en omlægning af finansieringsmodellen for egu til en delvis refusionsordning med virkning fra 1. juli 2009. Desuden er der med virkning fra 1. juni 2009 indført en løntilskudsordning i egu-elevens prøvetid.

Handlingsplaner for øget gennemførelse (4.2.4) har resulteret i en styrkelse af skolernes fokus på arbejdet med at øge gennemførelsen som følge af, at alle erhvervsskoler årligt skal aflevere en handlingsplan med måltal for, hvor meget skolen vil øge gennemførelsen. Handlingsplanerne er således et udgangspunkt for en tæt dialog mellem erhvervsskolerne og Undervisningsministeriet om den enkelte skoles udfordringer og mål og kan også anvendes til at dokumentere, hvilke redskaber skolerne har prioriteret som de væsentligste for at nedbringe frafaldet samt dokumentere udviklingen i prioriteringerne.

Med initiativet om bedre vejledning og kortere praktikophold i virksomheder (4.2.5) tilbyder ni ud af ti skoler nu øget vejledning og kortere praktikophold som en del af grundforløbspakken. Derudover viser evalueringen, at skolerne i dag afsætter mere tid til vejledning, end de har gjort tidligere.

Endelig er der som led i indsatsen for unge med svage forudsætninger igangsat et initiativ om målretning af produktionsskoleforløb (4.2.6), der har resulteret i, at alle 78 produktionsskoler har mindst én samarbejdsaftale om kombinationsforløb med en erhvervsskole, og at 69 af de i alt 78 produktionsskoler har mindst én aftale om gennemførelse af dele af grundforløb på produktionsskolen.

Indsats for flere praktikpladser

Indsatsen for flere praktikpladser indeholder initiativer om øget praktikpladsopsøgende indsats og vejledning, kampagne for flere praktikpladser og flex-kombinationsaftaler.

Evalueringen af initiativet øget praktikpladsopsøgende indsats og vejledning (4.3.1) viser, at skolernes indsats for at støtte svage elever i praktikpladssøgningen er øget markant. Således har 24 pct. af skolerne oplyst, at de i høj grad er blevet mere opsøgende i forhold til de prioriterede målgrupper, og yderligere 35 pct. angiver, at det i nogen grad er tilfældet.

Den iværksatte kampagne for flere praktikpladser; Flere fagfolk, tak! (4.3.2) vurderes at have fungeret tilfredsstillende, og det fremgår blandt andet af evalueringen, at 90 pct. af de personer, der har været eksponeret for reklamen, kan huske at have set den, og at der samtidig pr. 5. maj 2009 samlet er registreret 195.524 unikke besøgende på hjemmesiden flerefagfolk.dk.

For så vidt angår permanentgørelsen af de korte uddannelsesaftaler (4.3.3) viser evalueringen, at denne type aftaler udgør en lille, men voksende andel af alle uddannelsesaftaler inden for erhvervsuddannelsesområdet, idet andelen af disse uddannelsesaftaler er vokset fra 0,3 pct. i 2003 til 2,9 pct. i 2008.

Det bemærkes, at det med Aftale om en praktikpladspakke (7. maj 2009) er aftalt at følge praktikpladssituationen løbende med henblik på eventuelle yderligere tiltag.

Øget omfang af erhvervsrettede ungdomsuddannelses tilbud

Indsatsen for at øge omfanget af erhvervsrettede uddannelses tilbud indeholder initiativer om individuelle erhvervsuddannelser (4.4.1), trin og niveaudeling (4.4.2) og bedre og hurtigere uddannelsesdækning (4.4.3).

Evalueringen af de styrkede muligheder for, at erhvervsskoler, elever og praktikvirksomheder kan tilrettelægge nye fleksible og individuelle erhvervsuddannelser (4.4.1) viser, at individuelle uddannelsesaftaler i perioden 2007 til 2009 udgør mellem 0,0 pct. og 0,2 pct. af alle aftaler, med maksimum i januar 2009, og at det hovedsageligt er kvinder i aldersgruppen 20-24-årige, der indgår individuelle aftaler.

Initiativet om trin og niveaudeling (4.4.2) har resulteret i, at 69 erhvervsuddannelser nu er trindelte, og at langt de fleste uddannelser har to kompetencegivende trin, hvor trin to udgør erhvervsuddannelsens højeste niveau. Evalueringen viser, at flere trindelte uddannelser imidlertid ikke har medført, at en større andel af uddannelsesaftalerne indgås på et trin. Hvad angår niveaudeling viser evalueringen, at eleverne i stigende grad vælger højere og lavere niveauer end det obligatoriske, især i de almene fag. Det er hovedsageligt slået igennem på de merkantile uddannelser og på det merkantile grundforløb, hvor eleverne har flere almene grundfag. I forhold til vejledning i forbindelse med valg af niveauer og trin fremgår det af evalueringen, at skolerne har øget den vejledning, der ligger forud for grundforløbet markant.

Endelig viser evalueringen af initiativet om bedre og hurtigere uddannelsesdækning (4.4.3), at der ultimo april 2009 forelå 18 færdige analyse- og prognoseprojekter, der har dannet baggrund for et stort antal anbefalinger om ændringer i uddannelserne, som de faglige udvalg arbejder videre med.

Tidlig indsats overfor unge med risiko for ikke at påbegynde en ungdomsuddannelse

Indsatsen overfor unge med risiko for ikke at påbegynde en ungdomsuddannelse indeholder tidlig og differentieret vejledning (4.5.1), mentorordninger for særligt udsatte (4.5.2) samt systematisk opsøgende indsats efter folkeskolen (4.5.3).

Evalueringen af initiativet vedrørende tidlig og differentieret vejledning (4.5.1) har blandt andet resulteret i, at vejlederne i Ungdommens Uddannelsesvejledning indgår i tværfaglige samarbejder med blandt andet lærerteams og pædagogisk psykologisk rådgivning (PPR). Der afholdes flere individuelle samtaler med unge og flere samtaler, hvor forældre deltager. Derudover har Ungdommens Uddannelsesvejledning taget initiativ til at formidle og koordinere tilbuddene om brobygningsforløb i 9. og 10. klasse.

Initiativet om mentorordninger (4.5.2) for de særlig udsatte unge har resulteret i, at kommunerne generelt har taget initiativ til at igangsætte opsøgende vejledning til alle unge under 25 år. Kontaktformen er primært breve, sms, telefon samt gennem fremmøde på den unges hjemadresse. Mentorerne er rekrutteret primært blandt vejledere på Ungdommens Uddannelsesvejledning, men også lærere fra grundskolerne, ungdomsskolen og ungdomsuddannelserne samt SSP-medarbejdere og støttekontaktpersoner fungerer som mentorer.

Endelige har initiativet vedrørende opsøgende indsats efter folkeskolen (4.5.3) resulteret i, at kommunerne generelt har igangsætte opsøgende vejledning til alle unge under 25 år. Derudover viser evalueringen, at enkelte enheder af Ungdommens Uddannelsesvejledning ikke på nuværende tidspunkt har det fulde overblik over målgruppen, hvilket besværliggør indsatsen.

Beskrivelse af effekt

Overordnet viser status for opfyldelse af 95 pct. målsætningen, at der er nogle positive tendenser på ungdomsuddannelsesområdet. Det fremgår blandt andet, at:

- Andelen af en ungdomsårgang, der opnår en ungdomsuddannelse 5 år efter 9. klasse, er steget fra 2006 til 2007.
- Andelen af elever med anden etnisk herkomst, der forventes at gennemføre en ungdomsuddannelse, er steget i perioden 2004 til 2007.
- Blandt de elever, der begyndte på et grundforløb i andet halvår 2008, har 17 pct. afbrudt et halvt år efter uden at vælge et andet grundforløb. Den tilsvarende andel året før var 22 pct., svarende til et fald på ca. 5 pct. point

Initiativerne på ungdomsuddannelsesområdet er tidligst igangsat ved skolestart i 2007, og at den resterende del af initiativerne er først blevet igangsat ved skolestart i august 2008. Det er derfor endnu ikke muligt at vurdere den effekt af de enkelte initiativer og den samlede indsats i forhold til målsætningen om, at mindst 85 pct. af alle unge gennemfører en ungdomsuddannelse i 2010 og mindst 95 pct. i 2015.

Der kan dog allerede nu identificeres en række positive tendenser som følge af de enkelte initiativer, herunder blandt andet:

- To tredjedele af lærerne på erhvervsskolerne vurderer, at deres deltagelse i efteruddannelse i høj eller nogen grad har haft indvirkning på deres undervisningspraksis, og 70 pct. svarer, at efteruddannelsen har sat sig spor i deres praksis.
- Godt 90 pct. af skolerne vurderer, at mentorordningen og kontaktlærerordningen har effekt i forhold til reduktion af frafald og skolars evne til rumme elever med forskellige forudsætninger.
- 40 pct. af skolerne oplyser, at de kan se, at den styrkede social- og psykologiske rådgivning har en positiv effekt på elevers trivsel, hvilket kan bidrage til at reducere frafald. Størstedelen af de resterende skoler forventer, at den social- og psykologiske rådgivning på sigt vil kunne medvirke til at reducere frafaldet.
- Tilgangen til egu er øget fra 767 til 952 egu-aftaler fra 2006 til 2008 svarende til en fremgang på ca. 24 pct. Antallet af kommuner med igangsat egu er øget med ca. 23 pct. fra 2006 til 2008.
- Handlingsplanerne har givet skolerne bedre indsigt i problemer og løsninger i forbindelse med frafaldsudfordringerne og dermed et bedre udgangspunkt for at arbejde med disse.
- Den øgede vejledningsindsats i begyndelsen af grundforløbet bidrager ifølge skolerne til, at eleverne tidligere går i gang med at søge en praktikplads, og at eleverne bliver mere afklarede om, hvad de kan, samt at der er mindre fravær og frafald. 40 pct. af skolerne kan allerede konstatere disse effekter, og yderligere 40-50 pct. forventer disse effekter på sigt.
- Tre ud af fire skoler vurderer, at de allerede kan konstatere eller forventer mindre fravær og frafald som følge af korte praktikophold. Skolerne afsætter flere midler og mere vejledningstid ved afslutningen af grundforløbet til de elever, der ikke har en uddannelsesaftale.
- Evalueringen af øget praktikpladsopsøgende indsats og vejledning viser, at skolernes indsats for at støtte svage elever i praktikpladssøgningen er øget markant. Skolerne har professionaliseret og øget indsatsen overfor virksomheder, der tidligere har haft elever, og virksomheder, der ikke har haft elever før.
- 30 pct. af skolerne vurderer, at trin- og niveaudeling har positiv indvirkning på, at elever med begrænsede forudsætninger kan fastholdes i uddannelse, og 19 pct. af skolerne vurderer, at mulighederne for trin- og niveaudeling på sigt vil medføre, at flere elever kommer i gang med en videregående uddannelse.

Evalueringsnotat

3. september 2009

4.1.1 Efteruddannelse af lærere

Initiativet

Formålet med initiativet er at styrke lærernes kompetenceudvikling, herunder at hæve niveauet på den grundlæggende pædagogiske læreruddannelse. Målet om at sikre høj kvalitet i erhvervsuddannelserne kombineret med, at uddannelserne skal rumme en bred elevgruppe, stiller store krav til lærernes kvalifikationer. Initiativet indeholder en særlig efteruddannelsesindsats, der er rettet mod lærerne i erhvervsuddannelserne samt en styrkelse af den pædagogiske uddannelse for lærerne i erhvervsuddannelserne.

I alt er der i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 125 mio. kr. (2007-priser) i perioden 2008 til 2009 til finansiering af Efteruddannelse af lærere, jf. tabel 1.

Tabel 1.						
Efteruddannelse af lærere						
Mio. kr., PL07	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afsatte midler i aftalen	25	50	50	-	-	-

Note: Af det aflagte regnskab for globaliseringspuljen i 2008 fremgår indbudgetteringen og forbruget af de afsatte midler.

Tidspunkt for igangsættelse og afslutning af initiativet

Initiativet er igangsat i august 2007, og midlerne udløber med udgangen af 2009.

Den særlige efteruddannelsespulje omfatter årene 2007-2009 og er udmeldt som en trækingsret til skolerne i 2007 og 2008. Udmeldingen af trækingsretten i 2009 udestår.

Den pædagogiske uddannelse for lærerne planlægges at skulle træde i kraft 1. januar 2010, jf. brev af 11. marts 2009 fra undervisningsministeren til globaliseringsforligskredsen om udskydelse af en erhvervspædagogisk læreruddannelse på diplomniveau.

Beskrivelse af udmøntning

Der blev afsat 25 mio. kr. i 2007 og 50 mio. kr. årligt i 2008 og 2009 (2007-priser). Hertil kommer 50 mio. kr. årligt i 2008 og 2009, der er finansieret ved de eksisterende kvalitetsudviklingsmidler på erhvervsuddannelsesområdet. Samlet er der således afsat 25 mio. kr. i 2007 og 100 mio. kr. årligt i 2008 og 2009.

Bevillingen er fordelt til to formål. Den første del, som består af 25 mio. kr. i 2007, 79,5 mio. kr. i 2008 og 60,6 mio. kr. i 2009, udmøntes til skolerne til efteruddannelsesaktiviteter. Disse midler fordeles til institutioner for erhvervsrettede uddannelser som en trækningsret beregnet på baggrund af den enkelte skoles andel af den samlede elevmasse på erhvervsuddannelsesområdet. Midlerne udbetales til skolerne på baggrund af dokumenteret og realiseret efteruddannelsesaktivitet. Hver enkelt skoles uforbrugte midler videreføres til samme skole og indgår i skolens trækningsret året efter. Det bemærkes, at skolerne i 2007 ikke kunne anvende midlerne til medgået tid, det vil sige vikardækning i forbindelse med lærernes deltagelse i efteruddannelse, medens dette var muligt i 2008.

Den anden del af initiativet, som består af 20,5 mio. kr. i 2008 og 39,4 mio. kr. i 2009 skulle udmøntes til skolernes udgifter i forbindelse med etablering af den nye pædagogiske læreruddannelse. Som det fremgår ovenfor, forventes et nyt uddannelsesstilbud at blive udbudt fra den 1. januar 2010.

Beskrivelse af resultater

Resultaterne af initiativet fremgår af skolernes dokumentation af anvendelse af deres trækningsret, som viser, at der er en markant stigning i lærernes deltagelse i aktiviteter under den særlige efteruddannelsesindsats fra 2007 til 2008. Endvidere viser dokumentationen, at skolerne i 2008 har anvendt mulighederne for at anvende de særlige efteruddannelsesmidler til medgået tid. Af tabel 2 neden for fremgår det, hvor mange deltagere, der har været på efteruddannelse set i forhold til det samlede antal lærere på erhvervsuddannelserne.

Tabel 2.		
Efteruddannelse af lærere		
	2007	2008
Antal fastansatte lærere i erhvervsuddannelserne	6.209	6.494
Antal deltagere i efteruddannelse	5.994	12.141

Undervisningsministeriet har udarbejdet et elektronisk spørgeskema, hvori skolerne har anført, hvilke efteruddannelsesaktiviteter deres lærere har deltaget i. Skolerne har besvaret to skemaer: Et der vedrører aktiviteterne i 2007, og et der vedrører aktiviteterne i 2008. Skolernes besvarelser giver således mulighed for at sammenligne, i hvilke efteruddannelsesaktiviteter lærerne deltager i de to år.

Efteruddannelsesaktiviteterne skal ligge inden for et af følgende syv indsatsområder: Opdateret faglig og teknologisk viden, Differentiering af undervisningen, Pædagogisk dimension i kontakten med eleverne, Fastholdelse af elever i uddannelse, Særlige pædagogiske funktioner, Internationale kompetencer og It-kompetencer. Blandt disse syv indsatsområder er der både i 2007 og 2008 en nogenlunde lige andel efteruddannelsesaktiviteter (det vil sige for eksempel kurser

eller pædagogiske dage), der drejer sig om faglig kvalificering henholdsvis pædagogisk kvalificering.

Som led i evalueringen har Danmarks Evalueringsinstitut gennemført en spørgeskemaundersøgelse til i alt 920 tilfældigt udtrukne lærere, der har deltaget i aktiviteter inden for den særlige efteruddannelsesindsats. Undersøgelsen viser, at lærerne på de tekniske skoler deltager mindre i indsatsområder med et pædagogisk indhold end lærerne fra de øvrige tre skoletyper: Handelsskoler, social- og sundhedsskoler og landbrugsskoler. Samtidigt deltager relativt flere lærere fra tekniske skoler og landbrugsskoler end fra handels- og social- og sundhedsuddannelserne i aktiviteter, der vedrører den faglige opkvalificering.

I Danmarks Evalueringsinstituts undersøgelse indgår også en analyse af, hvordan lærerne fordeler sig på i alt fire efteruddannelses typer: Faglige eller pædagogiske arrangementer afholdt af skolen, Efteruddannelseskurser afholdt af en ekstern udbyder, Fag på diplomniveau eller kurser, der udløser ECTS point samt Jobswop/praktik på en virksomhed eller institution. Analysen viser, at lærerne fra de forskellige skoletyper i en vis udstrækning vælger forskellige former for efteruddannelse. Således er det langt mere udbredt blandt lærerne på social- og sundhedsuddannelserne at tage efteruddannelse på diplomniveau end blandt lærerne fra handelsskoler og tekniske skoler. Lærerne fra handelsskoler, tekniske skoler og landbrugsskoler deltager hovedsageligt i faglige og/eller pædagogiske arrangementer afholdt af skolen og også i en vis udstrækning i efteruddannelseskurser afholdt af en ekstern udbyder. Det er relativt sjældent, at jobswop eller praktik i en virksomhed eller på en institution anvendes som efteruddannelse.

Hvis man ser på antallet af lærere, der deltager i den enkelte efteruddannelsesaktivitet, viser skolernes besvarelser, at flere lærere deltager i pædagogiske efteruddannelsesaktiviteter end i faglige efteruddannelsesaktiviteter. Udgifterne til de pædagogiske efteruddannelsesaktiviteter er følgelig sammenlagt større end til de faglige efteruddannelsesaktiviteter, men der anvendes imidlertid relativt flere timer pr. lærer til faglige end til pædagogiske efteruddannelsesaktiviteter. Udgiften pr. lærer er derfor størst til aktiviteter inden for de faglige efteruddannelsesaktiviteter.

Den pædagogiske læreruddannelse planlægges udbudt som en diplomuddannelse fra den 1. januar 2010. Professionshøjskolen Metropol udvikler uddannelsen.

Beskrivelse af effekt

Det er for tidligt at vurdere den langsigtede effekt af efteruddannelsesindsatsen. Den nuværende effekt er, at efteruddannelsesaktiviteterne i 2007 og 2008 er nogenlunde ligeligt fordelt mellem faglig kvalificering henholdsvis pædagogisk kvalificering.

Desuden viser ovenfor nævnte spørgeskemaundersøgelse fra Danmarks Evalueringsinstitut, at lærerne samlet set udtrykker, at de har haft et stort udbytte af deres

deltagelse i den særlige efteruddannelsesindsats. Således vurderer 75 pct. af lærerne, at de har haft et stor eller noget udbytte af efteruddannelsesaktiviteter i 2008, mens 25 pct. af lærerne vurderer, at de har haft mindre udbytte eller intet udbytte af aktiviteterne.

To tredjedele af lærerne vurderer, at deres deltagelse i efteruddannelse i høj eller nogen grad har haft indvirkning på deres undervisningspraksis, og 70 pct. svarer, at efteruddannelsen har sat sig spor i deres praksis. Således viser undersøgelsen, at lærerne vurderer, at de enkelte indsatsområder for efteruddannelsesaktiviteten forbedrer deres praksis inden for netop dette område.

Med henblik på at forbedre lærernes udbytte af efteruddannelse, peges der i analysen på, at der er behov for at styrke opfølgningen på lærernes deltagelse i efteruddannelse, således at der kan gives mulighed for, at lærerne i deres daglige arbejde på skolerne kommer til at arbejde med det, de har lært i efteruddannelsen.

Kommende aktiviteter

Den pædagogiske diplomuddannelse i erhvervspædagogik skal akkrediteres med henblik på, at uddannelsen kan udbydes fra den 1. januar 2010.

Aftaletekst

Boks 1. Efteruddannelse af lærere

Der skal ske en styrkelse af lærernes pædagogiske og faglige kompetencer. Aftalepartierne er derfor enige i, at der afsættes midler til en styrket efteruddannelsesindsats af de nuværende lærere på de erhvervsrettede ungdomsuddannelsesinstitutioner.

Endvidere er aftalepartierne enige i, at den erhvervspædagogiske læreruddannelse (pædagogikum) skal styrkes og gøres mere tidssvarende, således at lærernes faglige og pædagogiske forudsætninger ajourføres i forhold til nuværende krav og fremtidige udfordringer.

Med henblik på at sikre tilstrækkelig volumen i efteruddannelsesindsatsen målrettes en del af de eksisterende kvalitetsudviklingsmidler ligeledes til efteruddannelse.

I forbindelse med udmøntningen vil den pædagogiske opgradering af lærerne med henblik på at fastholde målgruppen i uddannelse – og dermed bidrage til en bedre gennemførelse – blive prioriteret højt.

Evalueringsnotat

3. september 2009

4.1.2 Bedre skolemiljø

Initiativet

Formålet med initiativet er, at skolerne skal fokusere på skolemiljøets betydning og derfor udvikle det bedst mulige skolemiljø, herunder etablere lektieværksteder og tilbyde mere afvekslende undervisning i uddannelsesforløbet. Undersøgelser har vist, at skolemiljøet på erhvervsskolerne er af afgørende betydning for, om eleverne kan fastholdes i uddannelse.

I alt er der i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 37 mio. kr. (2007-priser) i perioden 2007 til 2009 til finansiering af Bedre skolemiljø, jf. tabel 1.

Tabel 1.						
Bedre skolemiljø						
Mio. kr., PL07	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afsatte midler i aftalen	7	15	15	-	-	-

Note: Af det aflagte regnskab for globaliseringspuljen i 2008 fremgår indbudgetteringen og forbrug af de afsatte midler.

Tidspunkt for igangsættelse og afslutning af initiativet

Initiativet er igangsat i august 2007, og midlerne udløber med udgangen af 2009. En ophævelse af initiativer forudsætter lovændring.

Beskrivelse af udmøntning

Midlerne er udmøntet som en del af undervisningstakstforhøjelsen på erhvervsuddannelsernes grundforløb.

Beskrivelse af resultater

Skolerne har fået tilskyndelse til at styrke skolemiljøet gennem arbejdet med handlingsplaner for øget gennemførelse, jf. initiativ 4.2.4. Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM) har evalueret initiativet med henblik på afklaring af, hvorvidt og hvordan initiativet om bedre skolemiljø har påvirket undervisningsmiljøet på erhvervsskolerne. Undersøgelsen er gennemført som spørgeskemaundersøgelse med opfølgende kvalitative interviews. Undersøgelsen tager dermed udgangspunkt i skoleledelsernes syn på egen erhvervsskoles måde at prioritere og tilrettelægge arbejdet med undervisningsmiljø på.

Undersøgelsen viser, at kvaliteten af det generelle undervisningsmiljø vurderes som højt på erhvervsskolerne. De fleste erhvervsskoler prioriterer arbejdet med

undervisningsmiljø højt, men det er vanskeligt at inddrage eleverne i tilstrækkelig grad på grund af de varierende perioder med kortere eller længere skoleforløb.

Derudover viser undersøgelsen, at skolerne vurderer, at arbejdet med undervisningsmiljøet og fastholdelsesarbejdet for at få flere unge gennem en ungdomsuddannelse går hånd i hånd. Dog er frafaldsproblematikken ikke entydig, idet der er faktorer med betydning for fastholdelse af eleverne, som skolerne ikke kan eller har svært ved at påvirke. Skolerne giver samtidig udtryk for, at det kan være svært at vurdere, hvilken effekt det ene eller andet centrale eller lokale initiativ har.

Der er en uoverensstemmelse mellem, hvordan erhvervsskolerne selv mener, at de klarer arbejdet med undervisningsmiljøvurderingerne, og hvordan DCUM betragter det. DCUM har kortlagt skolernes fokus på skolemiljø via en gennemgang af skolernes lovpligtige undervisningsmiljøvurderinger for derved at vurdere, hvor meget, hvordan og hvor kvalificeret skolerne arbejder med undervisningsmiljøet og undervisningsmiljøvurderingerne. Gennem denne kortlægning vurderer DCUM, at kun 33 pct. af erhvervsskolernes undervisningsmiljøvurderinger lever op til undervisningsmiljølovens krav.

Derudover viser en analyse foretaget af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) om erhvervsskolernes handlingsplaner for øget gennemførelse, at knap halvdelen af skolerne har et indsatsområde, som handler om skolemiljø. Det betyder dog ikke, at de øvrige erhvervsskoler ikke arbejder med skolemiljø, da de kan gøre dette uden at prioritere det i deres handlingsplan for øget gennemførelse. I analysen har EVA taget udgangspunkt i, hvad skolerne selv forstår ved skolemiljø i deres handlingsplaner. Fælles for skolerne er, at skolemiljøet betegner rammerne for undervisningen frem for selve undervisningen.

Fokus er således ikke på indholdet i undervisningen eller på selve læringsaktiviteten, men på de relationer, fysiske såvel som sociale, som eleverne fungerer under i deres hverdag på skolen. Størstedelen af skolernes indsatsområder relateret til bedre skolemiljø indebærer dermed et fokus på det sociale skolemiljø med vægt på fællesarrangementer og elevmentorordninger, hvor nogle elever er mentorer for andre. Således rummer 34 pct. af skolernes handlingsplaner indsatser i forhold til det sociale skolemiljø, herunder fællesarrangementer (17 pct.) og elevmentorer (15 pct.).

EVA's analyse viser endvidere, at 22 pct. af skolernes handlingsplaner rummer indsatsområder omhandlende sundhed og idræt. 12 pct. af skolerne har fokus på at etablere eller fortsætte en lektiecafe. Kun en mindre del af skolerne har fokus på det fysiske skolemiljø. Det fremgår af analysen, at de skoler, der har fokus på etablering eller fortsættelse af en lektiecafe som en del af indsatsen for et bedre skolemiljø, lægger vægt ikke kun på det ekstra undervisningstilbud og hjælp lektiecafeen kan tilbyde, men navnlig også på det sociale og fysiske miljø der etableres omkring elevernes lektielæsning, og det at elevernes lektielæsning skal kunne ske på skolen.

Beskrivelse af effekt

Det er for tidligt at vurdere den langsigtede effekt af indsatsen for et bedre skolemiljø i forhold til fastholdelse af elever. Den nuværende effekt af initiativet er, at skolernes fokus på skolemiljø er blevet skærpet, hvilket er kommet til udtryk ved, at knap halvdelen af skolerne har et indsatsområde, som handler om skolemiljø.

Desuden viser EVA's analyse af skolernes handlingsplaner for øget gennemførelse, at det særligt er fællesarrangementer og elevmentorordning, der i handlingsplanerne fremhæves som områder, hvor skolerne har gode erfaringer fra det forløbne år.

Derudover fremgår det, at der er skoler, der har meget gode erfaringer med etablering af elevmentorordning, men at der også er skoler, der beskriver, at de ikke har haft den forventede succes med ordningen. En skole, der har foretaget en forholdsvis udførlig undersøgelse blandt elever, der var med i skolens elevmentorordning, konkluderer, at elevmentorordningen er et godt redskab, og at eleverne er glade for ordningen. 12 pct. af de elever, der var med i denne ordning, vurderer, at de måske var holdt op på skolen, hvis ikke de havde haft en mentor.

Aftaletekst

Boks 1. Bedre skolemiljø

Et godt socialt og fysisk undervisningsmiljø i de grundlæggende erhvervsrettede ungdomsuddannelser er vigtigt for, at eleverne kan fastholdes i uddannelserne. Der afsættes derfor midler til et bedre skolemiljø i form af blandt andet lektieværksteder og afvekslende undervisning.

Evalueringsnotat

3. september 2009

4.1.3 Styrkelse af kvalitetssikring og -udvikling

Initiativet

Formålet med initiativet er at styrke kvaliteten af undervisningen på de grundlæggende erhvervsrettede ungdomsuddannelser gennem et kvalitetssystem, hvormed der løbende sker en systematisk kvalitetssikring og kvalitetsudvikling af uddannelses- og undervisningskvaliteten. Skolens kvalitetssystem skal omfatte informations- og dokumentationsindsamling, der kan danne grundlaget for skolens selvevaluering, målsætninger og refleksion over de opnåede resultater med henblik på forbedring.

Kvalitetssikringen af praktikuddannelsen i praktikvirksomheden er det faglige udvalgs ansvar og indgår ikke i dette initiativ.

I alt er der i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 23 mio. kr. (2007-priser) i perioden 2007 til 2009 til finansiering af Styrkelse af kvalitetssikring og -udvikling, jf. tabel 1.

Tabel 1.						
Styrkelse af kvalitetssikring og - udvikling						
Mio. kr., PL07	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afsatte midler i aftalen	9	9	5	-	-	-
Note: Af det aflagte regnskab for globaliseringspuljen i 2008 fremgår indbudgetteringen og forbruget af de afsatte midler.						

Tidspunkt for igangsættelse og afslutning af initiativet

Initiativet er igangsat i august 2007, og midlerne udløber med udgangen af 2009. En ophævelse af initiativet forudsætter lovændring.

Beskrivelse af udmøntning

Midlerne er udmøntet via en central pulje i Undervisningsministeriet til udvikling af en kvalitetssystematik for social- og sundhedsuddannelserne samt en række centrale initiativer til styrkelse af kvalitetsarbejdet på skolerne. Kravene til skolerne blev justeret ved ændring af reglerne i bekendtgørelse om erhvervsuddannelserne.

Beskrivelse af resultater

Initiativet har resulteret i ændrede krav til skolernes kvalitetssystematik. Skolerne skal i deres kvalitetsarbejde primært fokusere på, at flest mulige gennemfører deres uddannelse, og at eleverne bibringes de kvalifikationer, der er målet i uddannelsen. Det skal ske ved at fokusere på følgende to parametre: Om eleverne opnår

praktikplads (andel med praktikplads), og om de på sigt får beskæftigelse på arbejdsmarkedet (beskæftigelsesfrekvens).

Skolernes kvalitetssystem skal således sikre, at den systematiske informations- og dokumentationsindsamling kan danne grundlag for udarbejdelsen af den årlige handlingsplan for øget gennemførelse, jf. initiativ 4.2.4. Det sker gennem skolens selvevaluering og refleksion over de opnåede resultater med henblik på forbedring. Desuden skal skolerne som en del af kvalitetssikringen af uddannelserne i samarbejde med de lokale uddannelsesudvalg, de faglige udvalg og praktikvirksomhederne foretage løbende kvalitetsudvikling.

Evalueringen viser, at alle erhvervsskoler nu foretager en systematisk informationsindsamling af elevernes gennemførelse. På den baggrund foretager skolen en selvevaluering, der blandt andet danner grundlag for skolernes arbejde med handlingsplaner for øget gennemførelse, jf. initiativ 4.2.4.

Samtidig viser evalueringen, at mindst 86 ud af de 103 erhvervsskoler har udarbejdet og offentliggjort en kortfattet beskrivelse af skolens kvalitetssystematik på skolens hjemmeside, hvilket blev et krav med de nye regler. De resterende skoler er kontaktet for at fastslå, hvorvidt skolen har en beskrivelse.

Social- og sundhedsuddannelserne er først blevet omfattet af reglerne om kvalitetsarbejde i uddannelserne i 2008. Social- og sundhedsskolernes lederforening har sammen med Danmarks Evalueringsinstitut igangsat et projekt for at bistå skolerne med at indføre en kvalitetssystematik. Projektet afsluttes ved udgangen af 2009.

De nye kvalitetsreglers krav om samarbejde mellem skolerne og de lokale uddannelsesudvalg er evalueret af Teknologisk Institut. Undersøgelsen viser store forskelle, herunder også en udvikling i retning af lokale drøftelser af bredere karakter bundet op på temaer, der er i fokus i udviklingen i erhvervsuddannelserne.

I forbindelse med initiativet er der blandt skoler med skolepraktik indsamlet erfaringer med kvalitetssikring og kvalitetsudvikling af skolepraktik, herunder peget på relevante indikatorer til at opgøre et resultat af indsatsen. Resultatet formidles til alle skoler. Erfaringerne viser, at skolerne griber skolepraktik meget forskelligt an, og at skolerne savner metoder til at opgøre resultater af deres indsats.

Beskrivelse af effekt

Det er for tidligt at vurdere den langsigtede effekt af initiativet i forhold til fastholdelse af elever. Den nuværende effekt af initiativet er, at skolerne mere fokuseret har arbejdet på at forbedre det systematiske arbejde med kvalitet, herunder ikke mindst arbejdet med handlingsplaner for øget gennemførelse, jf. initiativ 4.2.4.

Kommende aktiviteter

Opgørelse af elevernes frafald og gennemførelse skal indgå som en af erhvervsskolernes indikatorer i ressourceregnskabet, der redegør for sammenhængen mellem modtagne ressourcer og opnåede resultater. Der udarbejdes en ny inspiration til beskrivelse af skolernes kvalitetssystematik, herunder handlingsplaner for øget gennemførelse. Desuden arbejdes der på at opstille indikatorer med henblik på kvalitetssikring af skolepraktik.

Aftaletekst

Boks 1. Styrkelse af kvalitetssikring- og udvikling

Kvaliteten af undervisningen på de grundlæggende erhvervsrettede ungdomsuddannelser skal generelt styrkes. Dette indebærer bl.a., at skolerne skal videreudvikle arbejdet med systematisk kvalitetssikring og kvalitetsudvikling. Skolerne skal endvidere offentliggøre beskrivelse af den kvalitetssystematik, skolen anvender til evaluering og resultatopgørelse. Skolerne skal sammen med de lokale uddannelsesudvalg og det lokale erhvervsliv bidrage til at udvikle undervisning og pædagogik lokalt med henblik på en mere praksisnær og differentieret undervisning. Endvidere skal der ske en styrket kvalitetsudvikling af den eksisterende skolepraktik.

Evalueringsnotat

3. september 2009

4.2.1 Særlige grundforløb på erhvervsuddannelserne samt et mere praksisnært grundforløb

Initiativet

Formålet med initiativet er at sikre særligt strukturerede grundforløb, som retter sig mod udvalgte målgrupper. Skolerne skal derfor kompetenceafklare den enkelte elev ved uddannelsens start. Endvidere er formålet med initiativet at sikre, at eleverne møder den praktiske del af uddannelserne tidligt i grundforløbet for at opbygge en erhvervsfaglig identitet og modvirke frafald.

I alt er der i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 126 mio. kr. (2007-priser) i perioden 2007 til 2009 til finansiering af Særlige grundforløb på erhvervsuddannelserne samt et mere praksisnært grundforløb, jf. tabel 1.

Tabel 1.						
Særlige grundforløb på erhvervsuddannelserne samt et mere praksisnært grundforløb						
Mio. kr., PL07	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afsatte midler i aftalen	8	59	59	-	-	-

Note: Af det aflagte regnskab for globaliseringspuljen i 2008 fremgår indbudgetteringen og forbruget af de afsatte midler.

Tidspunkt for igangsættelse og afslutning af initiativet

Den del af initiativet, der vedrører praksisnære grundforløb blev igangsat i august 2007, mens den del af initiativet, der vedrører grundforløbspakker, blev igangsat 1. januar 2008. Midlerne udløber med udgangen af 2009. En ophævelse af initiativet forudsætter lovændring.

Beskrivelse af udmøntning

Initiativet er udmøntet som en undervisningstakstforhøjelse på erhvervsuddannelsernes grundforløb. Indholdsmæssigt er initiativet udmøntet gennem ændringer i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, herunder gennem bestemmelser om praksisnærhed, realkompetencevurdering og grundforløbspakker.

Beskrivelse af resultater

Initiativet har resulteret i, at grundforløbspakkerne er blevet oprettet for at imødekomme elevgruppens forskellige behov. Grundforløbspakkerne kan rette sig mod fx elever, der har brug for mere stabile sociale rammer for undervisningen og færre valgssituationer, elever af anden etnisk baggrund end dansk, elever med et afklaret uddannelsesvalg, eksempelvis elever med uddannelsesaftale, samt elever, der ønsker at opnå studiekompetence og adgang til videregående uddannelse.

Skolerne er forpligtet til at udbyde særlige grundforløbspakker, og pakkerne skal annonceres på skolernes hjemmesider, så elever, forældre og vejledere kan inddrage pakkerne i overvejelserne inden uddannelsesstart.

Danmarks Evalueringsinstituts (EVA) evaluering af grundforløbspakker på erhvervsuddannelserne viser, at skolerne er i gang med at implementere grundforløbspakkerne, og at implementeringen er sket på mange forskellige måder på skolerne og i de enkelte indgange.

Af evalueringen fremgår det, at målgrupperne, som pakkerne retter sig imod ved augustoptaget 2008, kan deles op i følgende fire grupper:

- På omkring tre fjerdedele af indgangene (72 pct.) er der oprettet pakker, for elever med behov for faglig støtte, fx mere praksisnære forløb.
- På omkring halvdelen af indgangene er der oprettet pakker for elever med behov for at styrke deres personlige kompetencer, fx deres uddannelsesparathed (57 pct. af indgangene), eller med behov for boglig støtte, fx læsestøtte (50 pct. af indgangene).
- På omkring en fjerdedel af indgangene er der oprettet pakker for elever, der ønsker at læse videre (25 pct.) eller pakker for elever med erhvervs erfaring (20 pct.).
- Endelig er der på omkring en tiendedel af indgangene (9 pct.) oprettet pakker for elever med tosproget baggrund.

Endvidere viser evalueringen, at der er forskelle mellem tekniske, merkantile og sosu-indgange både med hensyn til hvor mange pakker, der er oprettet, og hvilke typer af pakker, der er oprettet. På 27 pct. af indgangene går mindre end en fjerdedel af eleverne på en pakke, mens det på 31 pct. af indgangene er mere end tre fjerdedele af eleverne. Det vil sige, at alle eller langt de fleste grundforløbs elever går på en pakke.

Endelig har initiativet resulteret i, at det er blevet et krav, at skolerne skal kompetenceafklare den enkelte elev så vidt muligt inden for 2 uger efter, eleven er begyndt på grundforløbet. Kompetenceafklaringen skal bidrage til, at eleven modtager det rette undervisningstilbud, fx i form af undervisning på højere niveauer end de obligatoriske, supplerende undervisning i dansk sprog-, kultur- og samfundsforståelse eller tilbud om grundforløbspakker. Ifølge evalueringen udarbejdet af EVA tilkendegiver 60 pct. af de uddannelsesansvarlige ledere på de forskellige indgange i en spørgeskemaundersøgelse, at kompetencevurderingerne i høj grad har været udgangspunkt for at vurdere, hvilken grundforløbspakke der var relevant for eleverne.

Beskrivelse af effekt

Det er for tidligt at vurdere den langsigtede effekt af initiativet i forhold til elevens gennemførelse af erhvervsuddannelser. Den umiddelbare effekt af initiativet er, at

der på omkring en fjerdedel af skolerne er oprettet pakker for elever med særlige behov

Desuden viser evalueringen af de oprettede grundforløbspakker, at der er en positiv holdning til grundforløbspakkerne blandt skolernes ledelse. Umiddelbart vurderer et stort flertal blandt lederne (over 80 pct.), at pakkerne giver eleverne et socialt tilhørsforhold og et grundforløb, der i større udstrækning tager højde for elevernes forudsætninger og behov. Lederne vurderer endvidere, at pakkerne understøtter lærerne i arbejdet med at tilrettelægge undervisningsaktiviteter, der passer til eleverne. Umiddelbart vurderer 75 pct. af lederne desuden, at pakkerne i høj grad eller i nogen grad er med til at minimere frafaldet blandt eleverne på grundforløbet.

Endelig fremhæver lærerne, at mere strukturerede rammer har haft positiv betydning for deres muligheder for at differentiere undervisningen i forhold til de enkelte elever. Endelig betoner lærere og elever de gode erfaringer med at anvende praktik, især i de pakker, der lægger vægt på opkvalificering eller udvidet vejledning.

Aftaletekst

Boks 1. Særlige grundforløb på erhvervsuddannelserne samt et mere praksisnært grundforløb

Erhvervsskolerne skal udbyde særlige grundforløb for grupper af elever, der har brug for mere stabile sociale rammer om undervisningen, og elever som har brug for undervisning i det danske sprog og i dansk kultur og samfundsforståelse. Dette forudsætter, at skolerne i fremtiden i langt højere grad skal kompetenceafklare den enkelte unge ved indgangen af grundforløbet, så de får tilbud om et grundforløb, der modvarer behovet for erhvervelse af relevante kompetencer, og som dermed medvirker til, at den unge fuldfører det påbegyndte uddannelsesforløb.

Samtidig gøres grundforløbet mere fleksibelt og praksisnært, så eleverne møder fagligheden indenfor det valgte uddannelsesområde tidligt i uddannelsen. Dette indebærer bl.a. en ændret organisering, herunder færre elever pr. lærer, så lærerne kan undervise mere praksisnært.

Evalueringsnotat

3. september 2009

4.2.2. Mentorordning, kontaktlærerordning samt styrket social og psykologisk rådgivning

Initiativet

Formålet med initiativet er at reducere frafaldet på erhvervsuddannelserne og forbedre skolernes evne til at rumme elever, som har brug for forskellige former for ekstra støtte og rådgivning. Initiativet skal således sikre, at udsatte elever tilbydes øget voksenstøtte, vejledning og rådgivning, således at de fastholdes i uddannelse og på bedre vis udvikler deres faglige kompetencer. Kontaktlærerordningen understøtter sidstnævnte, da den fx gennem systematisk brug af elevens uddannelsesplan skal medvirke til at skabe mere sammenhængende uddannelsesforløb for eleven.

Initiativet omfatter endvidere et udviklingsprojekt, hvis formål er at udvikle metoder til at fastholde elever med psykiske problemer.

I alt er der i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 155 mio. kr. (2007-priser) i perioden 2007 til 2009 til finansiering af Mentorordning, kontaktlærerordning samt styrket social og psykologisk rådgivning, jf. tabel 1.

Tabel 1.						
Mentorordning, kontaktlærerordning samt styrket social og psykologisk rådgivning						
Mio. kr., PL07	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afsatte midler i aftalen	29	63	63	-	-	-

Note: Af det aflagte regnskab for globaliseringspuljen i 2008 fremgår indbudgetteringen og forbruget af de afsatte midler.

Tidspunkt for igangsættelse og afslutning af initiativet

Initiativet er igangsat i august 2007, og midlerne udløber med udgangen af 2009. En ophævelse af initiativet forudsætter lovændring. Udviklingsprojektet om at fastholde elever med psykiske problemer blev sat i gang i 2007 og afsluttes med Psykiatrifondens ungdomsprojekt i 2010.

Beskrivelse af udmøntning

Midlerne er udmøntet som en undervisningstakstforhøjelse på erhvervsuddannelsernes grundforløb.

Indholdsmæssigt er initiativet udmøntet gennem en ændring af lov om erhvervsuddannelser, som medfører, at skoler har pligt til at stille kontaktpersoner til rå-

dighed samt formidle social, personlig og psykologisk rådgivning til de elever, der har behov for det.

Midlerne til det særlige udviklingsprojekt er udmøntet gennem bevillinger til Psykiatrifondens ungdomsprojekt og et landsdækkende kursustilbud for lærere og ledere med dertil følgende udarbejdelse af en publikation om området. De resterende midler er udmøntet gennem en tilskudspulje til lokale udviklingsprojekter på erhvervsuddannelserne.

Beskrivelse af resultater

Teknologisk Institut har udarbejdet en evaluering af initiativet, der viser, at 85 pct. ud af 103 erhvervsskoler har implementeret en fast mentorordning på skolen. Før igangsættelsen af initiativet i 2007 var det alene 13 pct. af skolerne, der havde en fast mentorordning. Derudover viser evalueringen, at 61 pct. af skolerne har udviklet deres mentorordning til også at dække hovedforløbet.

For så vidt angår kontaktlærerordningen viser evalueringen, at 92 pct. af skolerne i varieret omfang havde implementeret en kontaktlærerordning, før initiativet blev igangsat. I dag får alle elever, der påbegynder en erhvervsuddannelse, tildelt en kontaktlærer. For 86 pct. af skolerne dækker ordningen både hovedforløb og grundforløb, mens det alene var tilfældet for ca. 50 pct. af skolerne, før initiativet blev igangsat. Herudover vurderer 75 pct. af skolerne, at de har fået et større fokus på elever med særlige behov. Endvidere viser evalueringen, at kontaktlærere i stigende omfang benytter elevplaner til systematisk at understøtte elevens udvikling og uddannelse, og at 95 pct. af skolerne har indført faste introduktionssamtaler, hvilket suppleres med løbende samtaler, således at elevens faglige udvikling kan følges. Før initiativet blev igangsat, var det alene 50 pct. af skolerne, der havde faste introduktionssamtaler suppleret med løbende samtaler.

Vedrørende den socialpsykologiske rådgivning angiver skolerne, at de i større eller mindre omfang har implementeret en ordning, som formidler social- og psykologisk rådgivning. Som følge heraf vurderer 52 pct. af skolerne, at elever med problemer nu hurtigere kan få hjælp, end før initiativet blev igangsat.

Udviklingsprojekterne er ikke endeligt evalueret, da de afsluttes i 2010.. En midtvejsevaluering af Psykiatrifondens ungdomsprojekt viser, at 1.800 elever på ungdomsuddannelser og produktionsskoler er blevet undervist i forebyggelse og psykisk mistrivsel. Af disse elever benytter 11 pct. sig herefter af den åbne rådgivning, der tilbydes efter undervisningen. 479 lærere og studievejledere er blevet opkvalificeret på projektets kurser, og 267 elever er blevet henvist til kortere rådgivningsforløb hos projektets psykologer, hvoraf 26 er afmeldt igen, og 37 er henvist videre til anden behandling.

Beskrivelse af effekt

Det er for tidligt at vurdere den langsigtede effekt af initiativet i forhold til fastholdelse af elever. Evalueringen fra Teknologisk Institut viser imidlertid, at initia-

tivet umiddelbart har en positiv effekt, idet 87 pct. ud af 85 skoler vurderer, at mentorordninger har haft god eller nogen effekt i forhold til reduktion af frafald og skolers evne til at rumme elever med forskellige forudsætninger. Tillige anfører over 90 pct. af de adspurgte skoler, at de kan se eller forventer at kunne se effekt af kontaktlærerordningen. Derudover vurderer 40 pct. af skolerne, at den styrkede social- og psykologiske rådgivning har en positiv effekt på elevernes trivsel, hvilket kan bidrage til at reducere frafald. I tråd hermed forventer størstedelen af de resterende skoler, at den social- og psykologiske rådgivning på sigt vil kunne medvirke til at reducere frafaldet.

Psykiatrifondens midtvejsevaluering viser, at langt de fleste unge, der har været igennem et samtaleforløb, efterfølgende er blevet i uddannelse. Tre til ni måneder efter afsluttet samtaleforløb er 82 pct. ud af 98 unge enten stadig i gang med deres uddannelse, har færdiggjort uddannelsen eller grundforløbet eller er påbegyndt en ny ungdomsuddannelse.

Kommende aktiviteter

De lokale udviklingsprojekter og udviklingsprojektets resterende aktiviteter afsluttes med Psykiatrifondens ungdomsprojekt i 2010. Afslutningen af Psykiatrifondens ungdomsprojekt er betinget af, at der findes finansiering efter 31. december 2009.

Aftaletekst

Boks 1. Mentorordning, kontaktlærer samt styrket social og psykologisk rådgivning

Unge med svage forudsætninger kan have brug for ekstra støtte i form af enten voksenkontakt eller særlig hjælp til den løbende faglige udvikling. Nogle elever kan endvidere i perioder have brug for social og psykologisk rådgivning. Derfor afsættes midler til en mentorordning, der ligesom i folkeskolen, skal tilbydes særligt udsatte unge, der har brug for opfølgning i hverdagen for eksempel på grund af sociale og familiemæssige problemer. Mentoren skal være bindeleddet mellem familie, vejledere og lærere ved at hjælpe med de krav og tilbud den unge står overfor samt ved at etablere kontakt til relevante myndigheder og inddrage den unges familie i løsningen af problemerne.

Endvidere gøres kontaktlærerordningen obligatorisk. Kontaktlærerordningen skal støtte eleven i udarbejdelsen af den personlige uddannelsesplan og løbende følge elevens faglige udvikling. Unge med særligt behov kan få øget støtte gennem kontaktlærerordningen.

Samtidig afsættes midler til en styrket psykologisk rådgivning. Ordningen skal tilbyde svært belastede elever med alvorlige sociale og psykiske problemer professionel hjælp og dermed afværge truende frafald. Endvidere igangsættes et udviklingsprojekt, der skal udvikle metoder til at hjælpe og fastholde frafaldstruede elever med psykiske problemer på erhvervsskolerne gennem forskellige former for rådgivning.

Evalueringsnotat

3. september 2009

4.2.3 Modernisering af erhvervsgrunduddannelsen

Initiativet

Formålet med initiativet er at forpligte kommunerne til at tilbyde erhvervsgrunduddannelsen (egu) til målgruppen og samtidig gennemføre en modernisering af egu med henblik på at skabe fleksible og tidssvarende uddannelsesstilbud, som kommunerne uden vanskeligheder kan henvise de unge til.

Initiativet skal endvidere understøtte udbredelsen og kvaliteten af egu. Dette skal ske gennem udbredelse af information, viden og et fagligt miljø omkring egu. Desuden skal initiativet understøtte udvikling af metoder og organiseringsformer i arbejdet med egu, blandt andet gennem lokale forsøgsprojekter. Aktiviteterne skal så vidt muligt tilrettelægges med hensyntagen til og eventuel inddragelse af de mange aktører, som er væsentlige for egu, fx kommunale forvaltninger, praktikvirksomheder, uddannelsesinstitutioner m.v.

I alt er der i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 9 mio. kr. (2007-priser) i perioden 2007 til 2009 til finansiering af Modernisering af erhvervsgrunduddannelsen, jf. tabel 1.

Tabel 1.						
Modernisering af erhvervsgrunduddannelsen						
Mio. kr., PL07	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afsatte midler i aftalen	3	3	3	-	-	-
Note: Af det aflagte regnskab for globaliseringspuljen i 2008 fremgår indbudgettering og forbruget af de afsatte midler.						

Tidspunkt for igangsættelse og afslutning af initiativet

Initiativet er igangsat i august 2007, og midlerne udløber med udgangen af 2009. Forsøgsprojektet blev dog først igangsat januar 2008 med udløb 31. december 2009. En ophævelse af initiativet forudsætter lovændring.

Beskrivelse af udmøntning

Initiativet er udmøntet gennem en pulje på 9 mio. kr., der anvendes til gennemførelse af udviklingsprojektet "Sæt skub i egu!". Lov om erhvervsgrunduddannelse m.v. blev ændret.

Beskrivelse af resultater

Initiativet har medført, at kommunerne nu har pligt til at tilbyde egu til unge under 30 år, som bor i kommunen og ikke er under uddannelse eller i beskæftigelse,

og som ikke har forudsætninger for umiddelbart at gennemføre en anden kompetencegivende ungdomsuddannelse. Kommunerne kan overlade det til produktionskoler og erhvervsskoler at tilrettelægge egu. Samtidig er reglerne om godkendelse af praktiksteder blevet forenklet, så de ikke udgør en unødigt barriere mod oprettelse af egu-aftaler, samtidig med at der ikke sker en fortrængning af eventuelle uddannelsesaftaler for unge i erhvervsuddannelse.

Endelig har initiativet ført til udviklingsprojektet ”Sæt skub i egu!”, som Undervisningsministeriet har bedt Kommunernes Landsforening være projektansvarlig for. Projektet, der er igangsat i 2008, har blandt andet til formål at sikre, at kommunerne udbyder uddannelsen, sådan at flere unge får en egu. Målet er 1.200 nye uddannelsesplaner ved projektets udgang i 2009 og 3.000 elever årligt i 2015.

Beskrivelse af effekt

Den umiddelbare effekt af initiativet er, at tilgangen til egu er øget fra 767 til 952 egu-aftaler fra 2006 til 2008, svarende til en fremgang på ca. 24 pct. Ligeledes er antallet af kommuner med igangsat egu øget med ca. 23 pct. fra 2006 til 2008. Således har 87 af landets 98 kommuner oplyst, at der er igangsat egu i 2008. Tilrettelæggelsen er enten sket af kommunen selv eller overladt til en produktionskole. Endelig har evalueringen vist, at ingen erhvervsskoler har tilrettelagt egu. Det er for tidligt at vurdere effekten af initiativet på mellemlangt sigt og på langt sigt.

Kommende tiltag

For yderligere at forøge aktiviteten på egu er der som følge af Aftale om en praktikpladspakke (7. maj 2009) gennemført en omlægning af finansieringsmodellen for egu til en delvis refusionsordning med virkning fra 1. juli 2009. Desuden er der med virkning fra 1. juni 2009 indført en løntilskudsordning i egu-elevens prøvetid.

Aftaletekst

Boks 1. Modernisering af erhvervsgrunduddannelsen

Erhvervsgrunduddannelsen (egu) er et godt tilbud til de unge, der ikke har forudsætninger for at gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse. Kommunerne forpligtes til at udbyde egu, og der afsættes midler til en modernisering af egu med henblik på at skabe fleksible og tidssvarende uddannelses tilbud. Det betyder bl.a., at erhvervsskoler og produktionskoler får mulighed for at udføre egu for kommunerne til hele målgruppen.

Evalueringsnotat

3. september 2009

4.2.4 Handlingsplaner for øget gennemførelse samt indsatsaftaler med skoler med store frafaldsproblemer

Initiativet

Formålet med initiativet er at styrke og målrette de erhvervsrettede ungdomsuddannelsesinstitutioners indsats for at reducere frafaldet. Initiativet indebærer, at skolerne skal udarbejde handlingsplaner for øget gennemførelse hvert år. Handlingsplanen skal indeholde præcise mål og strategier for, hvor meget den enkelte skole årligt forventer at nedbringe frafaldet. Samtidig indeholder handlingsplanerne de enkelte indsatser, skolerne prioriterer som de vigtigste for at kunne øge gennemførelsen, og en opfølgning på effekten af disse indsatsområder.

I alt er der i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 50 mio. kr. (2007-priser) i perioden 2007 til 2009 til finansiering af Handlingsplaner for øget gennemførelse samt indsatsaftaler med skoler med store frafaldsproblemer, jf. tabel 1.

Tabel 1.						
Handlingsplaner for øget gennemførelse samt indsatsaftaler med skoler med store frafaldsproblemer						
Mio. kr., PL07	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afsatte midler i aftalen	10	20	20	-	-	-

Note: Af det aflagte regnskab for globaliseringspuljen i 2008 fremgår indbudgetteringen og forbruget af de afsatte midler.

Tidspunkt for igangsættelse og afslutning af initiativet

Initiativet er igangsat i august 2007, og midlerne udløber med udgangen af 2009. En ophævelse af initiativet forudsætter lovændring.

Udviklingen af konceptet blev igangsat i 2007, og skolerne indsendte handlingsplaner for første gang i 2008

Beskrivelse af udmøntning

Initiativet er udmøntet som individuelle bevillinger til erhvervsskolerne gennem handlingsplaner og indsatsaftaler.

Kravet om, at skolerne skal lave en handlingsplan for øget gennemførelse, er fastsat i bekendtgørelsen om erhvervsuddannelser § 7 stk. 4., som en del af kravene til skolernes kvalitetsarbejde.

Beskrivelse af resultater

Initiativet har resulteret i, at alle erhvervsskoler for første gang udarbejdede handlingsplaner for øget gennemførelse i 2008. I 2009 har skolerne afrapporteret på deres målsætninger samt fastsat mål og strategier for nedbringelse af frafaldet de kommende år.

Handlingsplanerne er et udgangspunkt for dialog mellem erhvervsskolerne og Undervisningsministeriet og kan også anvendes til at dokumentere, hvilke redskaber skolerne hver især har prioriteret som de væsentligste for at nedbringe frafaldet. Fra 2009 kan handlingsplanerne også anvendes til at dokumentere udviklingen i prioriteringerne. Undervisningsministeriet har færdigbehandlet handlingsplanerne for 2009, hvor skolerne har kunnet søge midler til finansiering af en ekstra indsats i forbindelse med indsendelsen af handlingsplanerne. 48 skoler har i 2009 modtaget midler fra Undervisningsministeriet til finansiering af en ekstra indsats med henblik på at nedbringe frafaldet.

I efteråret 2008 indgik Undervisningsministeriet indsatsaftaler med 21 af de skoler med højest frafald til et samlet beløb på 12 mio. kr. med henblik på at lave særlige indsatsaftaler, som er et yderligere instrument til at sikre, at ambitionsniveauet i sektoren fastholdes. Der er således en tæt dialog mellem erhvervsskolerne og Undervisningsministeriet om, hvor meget sektoren forventer at kunne nedbringe frafaldet, og hvordan der arbejdes med denne målsætning på de enkelte skoler.

Til opgørelse af frafaldet er skolerne blevet anvist et værktøj udviklet af UNI-C, som viser, hvorvidt eleverne er i gang, har fuldført eller er faldet fra seks måneder efter påbegyndt uddannelse. Valget af denne opgørelsesmetode betyder, at det er muligt at få mere tidsnær information om elevernes status, da denne opgørelse kommer allerede et halvt år efter påbegyndt uddannelse, mens den egentlige uddannelsesstatistik er ca. to år undervejs.

Det vurderes, at det udviklede koncept for handlingsplanerne har kunnet anvendes i direkte sammenhæng med skolernes øvrige kvalitetssystemer, og at handlingsplaner for øget gennemførelse er et værktøj, der kan danne baggrund for arbejdet med øget gennemførelse på de enkelte skoler. Initiativet har således ikke medført unødige nye krav til skolernes arbejde med kvalitet, men lægger sig i forlængelse af tidligere krav til skolernes kvalitetssystematik.

Ifølge Danmarks Evalueringsinstituts (EVA) evaluering er der eksempler på, at skolerne gennem deres frafaldsanalyser er blevet opmærksomme på, at der skal gøres en særlig indsats for bestemte grupper af elever eller på en bestemt afdeling af skolen, fordi frafaldet er særlig højt her. Det tyder således på, at handlingsplanerne, der hvor de udarbejdes analytisk og mere detaljeret, kan bidrage til at give skolen et fokus på frafald og en kvalificeret forståelse af frafaldets karakter på skolen. Det fremgår også af EVA's evaluering, at handlingsplanerne har givet skolerne bedre indsigt i problemer og løsninger i forbindelse med frafaldsudfordringerne og dermed et bedre udgangspunkt for at arbejde med disse.

Samlet set viser EVA's evaluering, at handlingsplanerne indeholder et reflekteret og nuanceret billede af, hvad skolerne har fokus på i deres arbejde med at øge gennemførelsen, og der kan iagttages en vis progression fra 2008 til 2009 i styringsværktøjets funktion, relevans og effekt.

Beskrivelse af effekt

Det er for tidligt at vurdere den langsigtede effekt af handlingsplanerne i forhold til målet om øget gennemførelse. Den umiddelbare effekt er, at handlingsplaner for øget gennemførelse vurderes at have en positiv effekt på væsentlige dele af erhvervsskolernes arbejde med at øge gennemførelsen. Handlingsplanerne har bidraget til at sætte arbejdet med øget gennemførelse højt på skolernes dagsorden og involveret bestyrelse og ledelse. Samtidig har initiativet været med til at understøtte vidensspredning om skolernes arbejde med øget gennemførelse i hele sektoren.

Således er det EVA's vurdering, at selvom det er vanskeligt for skolerne at vurdere den præcise effekt af forskellige tiltag, fremgår det af handlingsplanerne, at skolerne har fået bedre indsigt i problemer og løsninger i forbindelse med frafaldsudfordringen og dermed et bedre udgangspunkt for at arbejde med den. Det gælder særligt de skoler, der kritisk reflekterer over både de udfordringer, de har, og de indsatser, de iværksætter, og gennem en kritisk tilgang forsøger at finde indikationer på, om deres initiativer virker.

Aftaletekst

Boks 1. Handlingsplan for øget gennemførelse samt indsatsaftaler med skoler med store frafaldsproblemer

De erhvervsrettede ungdomsuddannelsesinstitutioner skal forstærke og målrette indsatsen for at reducere frafaldet. Skolerne pålægges derfor at udarbejde handlingsplaner, der skal indeholde konkrete mål og strategier for øget gennemførelse. Planernes skal offentliggøres og evalueres årligt. Endvidere skal skolerne forbedre frafaldsregistreringen med henblik på at styrke mulighederne for en tidlig indsats overfor frafaldstruende elever. De skoler, der ikke har nedbragt frafaldet, kan Undervisningsministeriet indgå en individuel indsatsaftale med, som indeholder konkrete mål og initiativer.

Evalueringsnotat

3. september 2009

4.2.5 Bedre vejledning, herunder korte praktikophold i virksomheder

Initiativet

Formålet med initiativet er, at vejledningen om uddannelses, praktik- og erhvervs-muligheder skal styrkes i indledningen og undervejs i erhvervsuddannelsernes grundforløb, så elever får bedre kendskab til uddannelses- og praktikpladsmuligheder efter grundforløbets afslutning. Som en del af initiativet indføres tillige mulighed for tilbud om korte praktikophold undervejs i grundforløbet.

Initiativet omfatter endvidere, at skolerne skal gennemføre styrket opsøgende indsats i forhold til elever med særlige behov og deres forældre for at mindske frafaldet, da denne elevgruppe erfaringsmæssigt har vanskeligere ved at gennemføre et grundforløb og opnå en uddannelsesaftale.

I alt er der i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 12 mio. kr. (2007-priser) i perioden 2007 til 2009 til finansiering af initiativet, jf. tabel 1.

Tabel 1.						
Bedre vejledning, herunder korte praktikophold i virksomheder						
Mio. kr., PL07	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afsatte midler i aftalen	2	5	5	-	-	-
Note: Af det aflagte regnskab for globaliseringspuljen i 2008 fremgår indbudgetteringen og forbruget af de afsatte midler.						

Tidspunkt for igangsættelse og afslutning af initiativet

Initiativet er igangsat i august 2007, og midlerne udløber med udgangen af 2009. En ophævelse af initiativet forudsætter lovændring.

Beskrivelse af udmøntning

Initiativet er udmøntet som en forhøjelse af undervisningstaksten på erhvervsuddannelsernes grundforløb. Indholdsmæssigt er initiativet udmøntet gennem ændringer i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, herunder gennem nye bestemmelser om at skolerne kan tilrettelægge ophold i en virksomhed dels i vejledningsøjemed, dels for at skabe kontakt mellem elev og virksomhed med henblik på indgåelse af en uddannelsesaftale.

Beskrivelse af resultater

Initiativet har resulteret i muligheden for tilbud om korte praktikophold undervejs i grundforløbet i virksomheder for elever, der begynder ad skoleadgangsvejen. De

korte ophold har til hensigt dels at bidrage til elevernes afklaring af uddannelsesvalg, dels skabe kontakt til virksomhederne og åbne døren for uddannelsesaftaler. Der er endvidere indført mulighed for at gennemføre korte praktikophold i virksomheder som led i supplerende grundforløbsundervisning.

Elever, der har en uddannelsesaftale ved uddannelsesstart, er ikke omfattet af initiativet.

Teknologisk Institut har udarbejdet evalueringsrapporten Øget vejledning i begyndelsen og ved afslutningen af grundforløb samt kortere praktikophold. Rapporten viser, at skolerne i dag afsætter mere tid til vejledning, end de har gjort tidligere. Der er 10 pct. færre skoler, der i dag anvender mindre end 10 minutter i gennemsnit til den individuelle vejledning, end der var før initiativet blev igangsat. Endvidere viser analysen, at ni ud af ti skoler tilbyder øget vejledning og korte praktikophold som en del af grundforløbspakken.

Beskrivelse af effekt

Det er for tidligt at vurdere den langsigtede effekt af initiativet, men af evalueringsrapporten udarbejdet af Teknologisk Institut fremgår en række umiddelbare effekter.

Således fremgår det, at skolerne oplever, at eleverne tidligere går i gang med at søge en praktikplads, at eleverne bliver mere afklarede om, hvad de kan, at de uafklarede elever bliver tidligere afklaret, og at der er mindre fravær og frafald. 40 pct. af skolerne kan allerede konstatere disse effekter, og yderligere 40-50 pct. forventer disse effekter på sigt.

I forhold til spørgsmålet om, hvorvidt eleverne hurtigere får en uddannelsesaftale som direkte effekt af den øgede vejledning, er skolernes tilbagemeldinger mindre entydige. Hver femte skole svarer, at flere elever får en uddannelsesaftale inden for de første 3 måneder. Hver tredje skole forventer en sådan effekt på sigt, mens hver anden skole svarer, at de hverken oplever eller forventer en forandring i forhold til tidligere.

Erfaringen viser, at elever, der ikke ved grundforløbets afslutning har fået en praktikplads, er i stor risiko for at falde fra. Teknologisk Instituts evaluering viser, at over halvdelen af skolerne tilkendegiver, at de har afsat flere midler og mere vejledningstid ved afslutningen af grundforløbet til de elever, der ikke har en uddannelsesaftale. Endvidere viser evalueringen, at ca. tre fjerdedele af skolerne som led i den øgede vejledning ved afslutningen af grundforløbet:

- Har øget samarbejdet med Ungdommens Uddannelsesvejledning for at sikre, at eleverne fortsætter i anden uddannelse

- Har større fokus på elever med særlige behov og på støtte i overgangen mellem grundforløb og hovedforløb og har øget indsatsen for at få uddannelsesaftaler for udsatte elever.

Hensigten med de korte praktikophold har dels været at bidrage til elevernes afklaring af uddannelsesvalg, dels at skabe kontakt til virksomhederne og åbne døre for uddannelsesaftaler. Ifølge evalueringsrapporten fra Teknologisk Institut vurderer to ud af tre skoler, at de korte praktikophold allerede har haft eller vil komme til at få en effekt på antallet af uddannelsesaftaler, mens den sidste tredjedel vurderer, at praktikopholdene ikke vil have en effekt.

En mulig årsag til, at effekten ikke er større, kan være, at Sosu-skolerne, der udgør ca. 20 pct. af de adspurgte skoler, ikke vil opleve en effekt på antallet af uddannelsesaftaler, eftersom antallet af praktikpladser på social- og sundhedsuddannelsesområdet fastlægges årligt på baggrund af centrale drøftelser med Danske Regioner og Kommunernes Landsforening. Antallet af uddannelsesaftaler på dette område kan derfor ikke forventes at blive påvirket af korte praktikophold.

Endvidere svarer op mod 60 pct. af skolerne, at de korte praktikophold allerede har medført, at eleverne er blevet mere afklarede om, hvad de kan og gerne vil, og at eleverne bliver mere motiverede. Samlet svarer tre ud af fire skoler, at de enten allerede kan konstatere eller forventer mindre fravær og frafald som effekt af korte praktikophold.

Endelig oplever halvdelen af skolerne allerede at udsatte elevgrupper får bedre muligheder for at få en praktikplads som effekt af de korte praktikophold. Yderligere 40 pct. af skolerne forventer at se denne udvikling på sigt.

Kommende aktiviteter

Erhvervsskolerne forventes fortsat at arbejde med implementeringen af initiativet gennem løbende kvalitetsudvikling af vejledningen om uddannelses-, erhvervs- og praktikpladsmuligheder.

Aftaletekst

Boks 1. Bedre vejledning, herunder korte praktikophold i virksomheder

Erhvervsskolernes vejledning om uddannelsesmuligheder, praktik og erhvervs muligheder skal styrkes i erhvervsuddannelsernes grundforløb. Det skal bl.a. ske ved korte praktikophold i virksomheder for elever, der begynder ad skoleadgangsvejen. Endvidere forpligtes skolerne til at gennemføre en styrket opsøgende indsats i forhold til elever med særlige behov og deres forældre.

Evalueringsnotat

3. september 2009

4.2.6 Målretning af produktionsskoleforløb, så de som hovedregel indeholder meritgivende forløb til kompetencegivende uddannelse

Initiativet

Formålet med initiativet er, at produktionsskolernes aktiviteter i højere grad skal målrettes kompetencegivende uddannelse, så eleverne efterfølgende i højere grad bliver i stand til at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse. Der skal således etableres formelle, forpligtende samarbejder mellem produktionsskoler og uddannelsesinstitutioner, som tilbyder kompetencegivende ungdomsuddannelse for at fastholde frafaldstruede elever i kompetencegivende uddannelse.

Det indebærer, at alle produktionsskoledeltagere som hovedregel skal deltage i en slags brobygningsforløb – kaldet kombinationsforløb - til kompetencegivende ungdomsuddannelser, herunder især erhvervsuddannelserne. Samtidig skal det tilstræbes, at erhvervsskolerne også bruger produktionsskolerne til erhvervsuddannelseselever, som vurderes at være frafaldstruede fx på grund af svage personlige og sociale kompetencer. I stedet for at eleven skal lide nederlag ved at afbryder sin uddannelse, kan undervisningen for en tid forlægges til en produktionsskole, hvor den unge kan få styrket de nævnte kompetencer for derefter at returnere til erhvervsskolen.

I alt er der i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 37 mio. kr. (2007-priser) i perioden 2007 til 2009 til finansiering af Målretning af produktionsskoleforløb, så de som hovedregel indeholder meritgivende forløb til kompetencegivende uddannelse, jf. tabel 1.

Tabel 1.						
Målretning af produktionsskoleforløb, så de som hovedregel indeholder meritgivende forløb til kompetencegivende uddannelse						
Mio. kr., PL07	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afsatte midler i aftalen	7	15	15	-	-	-

Note: Af det aflagte regnskab for globaliseringspuljen i 2008 fremgår indbudgetteringen og forbruget af de afsatte midler.

Tidspunkt for igangsættelse og afslutning af initiativet

Initiativet er igangsat i august 2007, og midlerne udløber med udgangen af 2009. En ophævelse af initiativet forudsætter lovændring.

Beskrivelse af udmøntning

Indholdsmæssigt er initiativet udmøntet, ved at produktionsskoleloven er ændret med virkning fra 15. august 2007. Midlerne er udmøntet som et særligt kombinationsforløbstaxameter, der både skal udligne forskellen mellem skoleformernes taxametre og give bedre økonomiske vilkår for et forpligtende samarbejde mellem produktionsskolerne og erhvervs-skolerne.

Beskrivelse af resultater

Initiativet er resulteret i, at der som hovedregel skal indgå mindst 2 og højst 5 ugers meritgivende kombinationsforløb til kompetencegivende uddannelse i et produktionsskoleforløb af mere end tre måneders varighed.

Produktionsskolerne skal som minimum indgå samarbejdsaftale med den erhvervsskole, som der udsluses flest unge til. Den skriftlige aftale skal være offentlig tilgængelig på produktionsskolens hjemmeside. Det kan af samarbejdsaftalen fremgå, at produktionsskolen på vegne af den deltagende erhvervsskole kan gennemføre dele af erhvervsskolens grundforløb.

Alle landets 78 produktionsskoler har mindst én samarbejdsaftale om kombinationsforløb med en erhvervsskole, og 69 af de 78 produktionsskoler har mindst én aftale om gennemførelse af dele af grundforløb på produktionsskolen. I gennemsnit har hver af de 69 skoler indgået lidt mere end 4 aftaler.

Siden initiativet er blevet igangsat er antallet af årselever og antallet af uger på kombinationsforløbene på produktionsskolerne steget kraftigt, jf. tabel 2. I første kvartal 2008 indberettede produktionsskolerne således ca. 15 årselever på kombinationsforløb, mens det tilsvarende tal for 1. kvartal 2009 er på 34 årselever.

	3. kv. 2007	4. kv. 2007	1. kv. 2008	2. kv. 2008	3. kv. 2008	4. kv. 2008	1. kv. 2009
Antal årselever	2,47	10,24	14,93	21,32	6,19	22,68	33,93
Antal uger	98,8	409,6	597,2	852,8	247,6	907,2	1357,2

Kilde: Undervisningsministeriet – april 2009
Anm: En årselev er 40 uger a 30 timer = 1200 timer

Beskrivelse af effekt

Den nuværende effekt af initiativet er, at alle landets 78 produktionsskoler har etableret mindst én samarbejdsaftale om kombinationsforløb med en erhvervsskole. Det er for tidligt at vurdere den langsigtede effekt af initiativet, men det skønnes, at produktionsskoleelevernes deltagelse i kombinationsforløb øger sandsynligheden for, at eleverne påbegynder en kompetencegivende uddannelse.

Aftaletekst

Boks 1. Målretning af produktionsskoleforløb, så de som hovedregel indeholder meritgivende forløb til kompetencegivende uddannelse

Produktionsskolernes aktivitet skal i større udstrækning end i dag målrettes kompetencegivende uddannelser, herunder især erhvervsuddannelserne. Der skal som hovedregel indgå meritgivende brobygning til en kompetencegivende uddannelse i produktionsskoleforløbene.

Skolerne skal samarbejde med institutioner for erhvervsrettet uddannelse, og produktionsskolerne skal kunne tilrettelægge erhvervsgrunduddannelse og – efter aftale med en erhvervsskole – gennemføre dele af erhvervsuddannelsernes grundforløb. Kombinationsforløbene vil medføre, at produktionsskolernes målgruppe vil opleve en glidende overgang til erhvervsuddannelserne, hvilket vil modvirke frafald.

Evalueringsnotat

3. september 2009

4.3.1 Øget praktikpladsopsøgende indsats og vejledning

Initiativet

Formålet med initiativet er dels at styrke vejledningen om uddannelses-, praktik- og erhvervsmuligheder i indledningen af og undervejs i erhvervsuddannelsernes grundforløb, så elever får bedre kendskab til uddannelses- og praktikpladsmuligheder efter grundforløbets afslutning, dels at styrke den praktikpladsopsøgende indsats med fokus på indvandrere og efterkommere samt elever med svage forudsætninger.

Initiativet omfatter endvidere, at skolerne skal gennemføre en styrket opsøgende indsats i forhold til elever med særlige behov og deres forældre for at mindske frafaldet, da denne elevgruppe erfaringsmæssigt har vanskeligere ved at gennemføre et grundforløb og opnå en uddannelsesaftale.

Den nuværende præmieringsmodel videreudvikles, så de erhvervsskoler, der bidrager til, at der indgås mange uddannelsesaftaler, bliver belønnet yderligere herfor, hvilket skal skabe klare incitamenter for skolerne til at arbejde for flere praktikpladser ikke mindst til gavn for elever med de svageste forudsætninger

I alt er der i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 102 mio. kr. (2007-priser) i perioden 2007 til 2009 til finansiering af Øget praktikpladsopsøgende indsats og vejledning, jf. tabel 1.

Tabel 1.						
Øget praktikpladsopsøgende indsats og vejledning						
Mio. kr., PL07	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afsatte midler i aftalen	34	34	34	-	-	-
Note: Af det aflagte regnskab for globaliseringspuljen i 2008 fremgår indbudgetteringen og forbruget af de afsatte midler.						

Tidspunkt for igangsættelse og afslutning af initiativet

Initiativet er igangsat i august 2007, og midlerne udløber med udgangen af 2009. En ophævelse af initiativet forudsætter lovændring.

Beskrivelse af udmøntning

Initiativet er udmøntet som en takstforhøjelse på 5.000 kr. (2007-PL) på taksterne for indgåelse af uddannelsesaftaler, der overstiger 90 pct. af institutionernes måltal.

Beskrivelse af resultater

Samlet set er skolernes indsats for at støtte svage elever i praktikpladssøgningen øget markant. Teknologisk Institut viser, at 24 pct. angiver, at de i høj grad er blevet mere opsøgende i forhold til de prioriterede målgrupper, og yderligere 35 pct. angiver, at det i nogen grad er tilfældet.

Skolerne har også øget deres indsats overfor virksomheder, der tidligere har haft elever, og virksomheder, der ikke har haft elever før. Indsatsen er i høj grad blevet professionaliseret, og skolerne har øget indsatsen for at matche virksomheder og elever.

Ifølge evalueringen fra Teknologisk Institut har den øgede praktikpladsopsøgende indsats således haft forskellig effekt på tværs af indgange og uddannelser. Blandt skoler med indgangene Medieproduktion, Merkantil og Mad til mennesker svarer 50-80 pct., at den praktikpladsopsøgende indsats har haft stor effekt. Blandt skoler med indgangene Bygnings- og brugerservice, Krop og stil, Produktion og udvikling, Bil, fly og andre transportmidler, og Strøm, styring og IT svarer 40-55 pct. derimod, at indsatsen har haft ringe effekt. Endelig er der en begrænset effekt på indgangen Sundhed, omsorg og pædagogik, da antallet af praktikpladser er styret af dimensioneringen.

Beskrivelse af effekt

Den umiddelbare effekt af initiativet er, at skolernes indsats for at støtte svage elever i praktikpladssøgningen er øget. Evalueringen af initiativet viser, at 24 pct. af skolerne angiver, at de i høj grad er blevet mere opsøgende i forhold til de prioriterede målgrupper, og yderligere 35 pct. angiver, at det i nogen grad er tilfældet.

Det er for tidligt at vurdere den langsigtede effekt af initiativet.

Aftaletekst

4.3.1 Øget praktikpladsopsøgende indsats og vejledning

Der kræves en ekstraordinær indsats af skolerne for at skabe bedre praktikpladsmuligheder for indvandrere og efterkommere samt for elever med svage forudsætninger for uddannelse. Der afsættes derfor midler til en styrket praktikpladsopsøgende indsats og vejledning af elever på erhvervsskolerne. Forslaget betyder, at skolerne fremover skal give eleverne bedre vejledning, når eleverne slutter grundforløbet og i perioden efter afsluttet grundforløb, indtil eleven får en uddannelsesaftale eller går i gang med en anden uddannelse eller beskæftigelse. Den nuværende præmieringsmodel udvikles, så de erhvervsskoler, der bidrager til, at der indgås mange uddannelsesaftaler, bliver belønnet yderligere herfor. Dette skal skabe klare incitamenter for skolerne til at arbejde for flere praktikpladser – ikke mindst til gavn for elever med de dårligste forudsætninger.

Evalueringsnotat

3. september 2009

4.3.2 Kampagne for flere praktikpladser

Initiativet

Formålet med initiativet er at gennemføre en national praktikpladskampagne for alle uddannelser under den reviderede erhvervsuddannelseslov. Udgangspunktet er, at kampagnen skal fokusere på praktikpladsskabende tiltag samt markedsføre og brande erhvervsuddannelserne.

Kampagnens målsætning er, at:

- Offentlige og private virksomheder får øget viden om erhvervsuddannelser og ansætter flere elever.
- Erhvervsuddannelsernes image blandt unge forbedres.
- Uddannelsernes mangfoldighed og muligheder skal synliggøres blandt unge, herunder synliggørelse af områder med gode praktikplads- og beskæftigelsesmuligheder.
- Flere unge begynder på og gennemfører en erhvervsuddannelse med praktik i en virksomhed.

Kampagnen har særligt fokus på følgende områder:

- Eksisterende og potentielle praktikvirksomheder.
- Eksisterende og potentielle elever.
- Branding og markedsførings af de 12 EUD-indgange.

I alt er der i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 15 mio. kr. (2007-priser) i perioden 2007 til 2009 til finansiering af Kampagne for flere praktikpladser, jf. tabel 1.

Tabel 1.						
Kampagne for flere praktikpladser						
Mio. kr., PL07	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afsatte midler i aftalen	5	5	5	-	-	-

Note: Af det aflagte regnskab for globaliseringspuljen i 2008 fremgår indbudgetteringen og forbruget af de afsatte midler.

Tidspunkt for igangsættelse og afslutning af initiativet

Initiativet er igangsat i november 2008, og midlerne udløber med udgangen af 2009. En ophævelse af initiativet forudsætter lovændring.

Beskrivelse af udmøntning

Midlerne er udmøntet til iværksættelse af en national praktikpladskampagne i samarbejde med erhvervsliv og organisationer med henblik på at øge antallet af praktikpladser.

Undervisningsministeriet har indgået aftale med Danske Erhvervsskoler om at være projektansvarlig for kampagnen. Til kampagnen er nedsat en følgegruppe med repræsentanter fra DA, LO, Danske erhvervsskoler, Danske Landbrugsskoler og SOSU-lederforeningen.

Beskrivelse af resultater

Samlet set fremgår det af midtvejsevalueringen udført af Zapera og MediaCom, at kampagnen forløber tilfredsstillende. Analyse af Tv-spotsene viser, at 90 pct. af dem, der har været eksponeret for reklamen, kan huske at have set den. Det normale benchmark i MediaComs test er 61 pct. I forhold til forståelsen af budskabet, nævner 76 pct. et spotrelateret budskab.

Det lykkes således for reklamen at formidle kampagnens budskab. Det samme billede gør sig gældende i den såkaldte hjælpne budskabsforståelse, hvor 70 pct. af de adspurgte mener, at kampagnen formidler sit budskab godt. Det normale benchmark er 49 pct.

Reklamen har tillige en meget høj 'Ad-liking', hvilket er et udtryk for modtagernes reaktion på reklamen. Således synes 64 pct., enten den var meget god eller god, hvilket er langt over normalniveau, idet gennemsnittet er på 39 pct. Flere Fagfolk, takl-kampagnen ligger således blandt de 25 pct. reklamer, som MediaCom arbejder med, der har højest 'Ad-liking'.

Derudover fremgår det, at 26 pct. finder reklamen i meget høj grad eller i høj grad relevant for dem, mod det normale gennemsnit på 23 pct.

Der har pr. 5. maj 2009 været registreret 195.524 unikke besøgende på hjemmesiden flerefagfolk.dk. De besøgende har gennemsnitligt brugt 3 minutter på siden pr. besøg.

Kampagnen var på testtidspunktet stadig ny, så afsendererindringen var ikke optimal. MediaComs evaluering viser endvidere, at det har været svært at huske den præcise webadresse. 15 pct. af de 15-17-årige og 6 pct. af de 30-50-årige kunne huske den specifikke adresse www.flerefagfolk.dk. Omvendt er budskabsforståelsen så stor i målgrupperne, at det forventes at bliver væsentligt forbedret.

Beskrivelse af effekt

Det er ikke muligt at vurdere effekten på mellemlangt og langt sigt af kampagnen i forhold til øgningen i antallet af praktikpladser. Kampagnen vurderes på nuværende tidspunkt at have haft en synlig effekt og respons for den påtænkte målgruppe.

Kommende aktiviteter

I september 2009 igangsættes en national directmailkampagne rettet mod virksomheder med praktikpladser og potentielle virksomheder med det formål at øge antallet af praktikpladser.

Aftaletekst**Boks 1. Kampagne for flere praktikpladser**

En stor del af de unge, som skal gennemføre en ungdomsuddannelse for at nå målsætningen om, at 95 pct. af alle unge skal have en ungdomsuddannelse, vil være unge med dårlige forudsætninger og med indvandrerbaggrund. Erfaringen viser, at disse unge har sværere ved at få en praktikplads. Der iværksættes en national kampagne i samarbejde med erhvervsliv og organisationer med henblik på at øge antallet af praktikpladser. Kampagnen skal både rette sig mod virksomheder, der ikke har erhvervsuddannelseselever i praktik, og virksomheder der har mulighed for at tage flere erhvervsuddannelseselever i praktik.

Evalueringsnotat

3. september 2009

4.3.3 Flex-kombinationsaftaler og korte uddannelsesaftaler

Initiativet

Formålet med initiativet er, at virksomhedernes samlede praktikpladskapacitet skal udnyttes bedre. Nogle virksomheder står i den situation, at de ikke kan påtage sig et helt uddannelsesforløb, fordi planlægningshorisonten er kort, eller fordi virksomheden er for specialiseret, og dermed ikke kan sikre nok bredde i oplæringen til at få en fuldstændig godkendelse som praktikplads.

I perioden 2003 og 2007 blev der igangsat en forsøgsordning med korte uddannelsesaftaler og flex-kombinationsaftaler. I 2006 blev der gennemført en midtvejs-evaluering af forsøgene. Midtvejs-evalueringen dannede baggrund for initiativet, idet forsøgsordningen blev gjort permanent efter særlig aftale mellem aftalepartierne december 2007.

I alt er der i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 3 mio. kr. (2007-priser) i perioden 2007 til 2009 til finansiering af Flex-kombinationsaftaler og korte uddannelsesaftaler, jf. tabel 1.

Tabel 1.						
Flex- kombinationsaftaler og korte uddannelsesaftaler						
Mio. kr., PL07	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afsatte midler i aftalen	1	1	1	-	-	-
Note: Af det aflagte regnskab for globaliseringspuljen i 2008 fremgår indbudgeteringen og forbruget af de afsatte midler.						

Tidspunkt for igangsættelse og afslutning af initiativet

Initiativet er igangsat i august 2007, og midlerne udløber med udgangen af 2009. En ophævelse af initiativet forudsætter lovændring.

Beskrivelse af udmøntning

For at øge anvendelsen af korte aftaler er midlerne udmøntet som en forhøjelse af den eksisterende pulje afsat i forbindelse med videreførelsen af midlerne fra erhvervsskolernes flerårsaftale. Den samlede pulje er forhøjet med 0,9 mio. kr. årligt i perioden 2007 til 2009 til arbejdet med korte uddannelsesaftaler. Puljen udmøntes til skolerne til udvikling, dokumentation, evaluering og administration af uddannelsesaftalerne.

Indholdsmæssigt er initiativet er udmøntet ved en ændring af lov om erhvervsuddannelser.

Beskrivelse af resultater

Initiativet har resulteret i, at forsøgsordningen med korte uddannelsesaftaler er blevet gjort permanent. En kort uddannelsesaftale kan omfatte en del af en uddannelse, det vil sige nøjes med at omfatte én skoleperiode og én praktikperiode sammenholdt med en almindelig uddannelsesaftale, der som minimum omfatter hele uddannelsens hovedforløb. Samtidig er flex-kombinationsaftalerne afskaffet.

Den korte uddannelsesaftale kan altid forlænges eller omdannes til en almindelig aftale gældende for resten af uddannelsen. Eleven kan eventuelt også fortsætte sin uddannelse i skolepraktik, ligesom der kan indgås flere aftaler løbende og uafhængigt af hinanden.

De korte uddannelsesaftaler udgør tilsammen en lille, men voksende andel af alle uddannelsesaftaler indenfor erhvervsuddannelsesområdet. Der er i alt i perioden indgået 2.919 korte uddannelsesaftaler og 630 flex-kombinationsaftaler. Andelen af disse aftaler er således vokset fra 0,3 pct. til 2,9 pct. fra 2007 til 2009.

Aftalerne er primært indgået indenfor indgangene Dyr, planter og natur samt Bygge og anlæg, og hovedparten af eleverne har ingen forudgående aftaler.

Næsten halvdelen af de korte uddannelsesaftaler og flex-kombinationsaftaler indgået i 2006 efterfølges i 2006-2008 af en ordinær uddannelsesaftale, og mellem en femtedel og en tredjedel fortsætter i skolepraktik. Næsten en fjerdedel af de korte uddannelsesaftaler og flex-kombinationsaftaler indgået i 2006 ophæves af den ene eller begge parter.

Beskrivelse af effekt

Den umiddelbare effekt af initiativet er at de korte uddannelsesaftaler er blevet permanentgjort på baggrund af forsøgsordningen. Det er for tidligt at vurdere effekten af initiativet på mellemlangt sigt og langt sigt

Aftaletekst

Boks 1. Kampagne for flere praktikpladser

Arbejdsmarkedets samlede praktikpladskapacitet skal udnyttes bedre. Nogle virksomheder har en kortere planlægningshorisont end varigheden af en hel elevaftale. Andre er så specialiserede, at de ikke kan tilbyde tilstrækkelig bredde i oplæringen. Her kan flex-kombinationsaftaler, som kan anvendes indenfor uddannelser, hvor der udbydes skolepraktik, være en god mulighed for virksomheder, da det giver mere fleksibilitet. Den nuværende forsøgsordning fra 2003-2007 evalueres i 2006. Erfaringerne med forsøgene med flex-kombinationsaftaler, herunder aftaler med klynger af virksomheder og korte uddannelsesaftaler, drøftes i efteråret med aftalepartierne med henblik på permanentgørelse. Der er i forbindelse med forlængelsen af flerårsaftalen afsat 5,4 mio. kr. årligt til formålet

Evalueringsnotat

3. september 2009

4.4.1 Individuelle erhvervsuddannelser

Initiativet

Initiativet omfatter en styrkelse af mulighederne for, at erhvervsskoler, elever og praktikvirksomheder kan tilrettelægge nye fleksible og individuelle erhvervsuddannelser. En individuel erhvervsuddannelse skal kunne bestå af elementer fra erhvervsuddannelserne, herunder de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser samt andre relevante uddannelseselementer som for eksempel arbejdsmarkedsuddannelser og produktionsskoleforløb.

De individuelle erhvervsuddannelser skal bidrage til at uddannelsesdække flere funktioner i virksomheder og helt nye beskæftigelsesområder og dermed give grundlag for, at der oprettes praktikpladser i flere af de virksomheder, som for tiden ikke er godkendt eller har ladet sig godkende som praktikvirksomheder. De individuelle erhvervsuddannelser vil dermed kunne blive et eksperimentarium for udvikling af nye, formaliserede landsdækkende uddannelser. De individuelle erhvervsuddannelser skal samtidig være en mulighed for at tilrettelægge en uddannelse for elever med særlige forudsætninger som eksempelvis elever, der ikke kan nå den generelle uddannelses mål i fuldt omfang.

De individuelle erhvervsuddannelser efter grundforløbet skal normalt vare 2 år, hvoraf normalt 20 uger og højst 40 uger er skoleundervisning. Uddannelsen vil i særlige tilfælde kunne forlænges med indtil 1 års praktikuddannelse.

I alt er der i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 25 mio. kr. (2007-priser) i perioden 2007 til 2009 til finansiering af Individuelle erhvervsuddannelser, jf. tabel 1.

Tabel 1.						
Individuelle erhvervsuddannelser						
Mio. kr., PL07	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afsatte midler i aftalen	3	9	13	-	-	-

Note: Af det aflagte regnskab for globaliseringspuljen i 2008 fremgår indbudgetteringen og forbruget af de afsatte midler.

Tidspunkt for igangsættelse og afslutning af initiativet

Initiativet er igangsat i august 2007, og midlerne udløber med udgangen af 2009. En ophævelse af initiativet forudsætter lovændring.

Beskrivelse af udmøntning

Midlerne er udmøntet som en vejledningstakst pr. elev pr. påbegyndt individuelt tilrettelagt erhvervsuddannelse samt en gennemførelsestakst pr. individuelt tilrettelagt erhvervsuddannelse.

Indholdsmæssigt er initiativet udmøntet ved en ændring af lov om erhvervsuddannelser, hvorved muligheden for at tilrettelægge nye fleksible og individuelle erhvervsuddannelser styrkes.

Beskrivelse af resultater

Forenklingen af reglerne for individuelle erhvervsuddannelser betyder, at de nu kan tilrettelægges i et samarbejde mellem skole, elev og praktikvirksomhed inden for rammer, der fastlægges af Undervisningsministeriet efter forudgående høring af Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser.

For at fremme en hurtig og fleksibel anvendelse af de individuelle erhvervsuddannelser skal de faglige udvalg ikke som tidligere godkende hver enkelt individuel uddannelsesaftale. Således skal de faglige udvalg alene have adgang til oplysninger om de etablerede individuelle erhvervsuddannelser for at kunne følge udviklingen med henblik på at vurdere, om der er behov for at oprette standardiserede uddannelsstilbud på de nye områder.

Der er indtil udgangen af januar 2009 indgået 61 individuelle uddannelsesaftaler, primært indenfor fællesindgangene Merkantil og Krop og stil. De individuelle uddannelsesaftaler udgør i hele perioden fra 2007 til 2009 mellem 0,0 pct. og 0,2 pct. af alle aftaler, med maksimum i januar 2009.

En evaluering foretaget af UNI-C viser, at to tredjedele af de individuelle erhvervsuddannelser tilrettelægges som led i afprøvning af nye uddannelsesmuligheder på arbejdsmarkedet, og at den øvrige tredjedel tilrettelægges med afsæt i den enkelte elevs ønsker og behov.

Desuden viser evalueringen, at kvinder i aldersgruppen 20-24-årige er stærkere repræsenteret blandt elever, der har opnået en individuel uddannelsesaftale, end blandt alle elever med uddannelsesaftaler i 2008. Endelig viser evalueringen, at sjællændere er stærkere repræsenteret, end elever fra andre landsdele, og at der oftere indgås individuelle uddannelsesaftaler på fællesindgangene Merkantil og Krop og stil end på de øvrige fællesindgange.

Beskrivelse af effekt

Den umiddelbare effekt af initiativet er, at andelen af individuelle uddannelsesaftaler er steget fra 0,0 pct. og 0,2 pct. set i forhold til alle aftaler i perioden januar 2007 til januar 2009, og at hovedparten af aftalerne er indgået af kvinder. Det er for tidligt at vurdere effekten af initiativet på sigt i forhold til målet om forøgelse af andelen af unge, der gennemføre en ungdomsuddannelse.

Aftaletekst

Boks 1. Individuelle erhvervsuddannelser

Muligheden for at tilrettelægge individuelle erhvervsuddannelser skal styrkes, herunder tilrettelæggelse af forløb der går på tværs af uddannelses- og beskæftigelsesområder. Det kan fx ske ved, at der i samarbejde med en virksomhed sammensættes et individuelt uddannelsesforløb af dele af en eller flere erhvervsuddannelser eller anden undervisning. Det vil medvirke til at skabe flere erhvervskompetencegivende uddannelsesmuligheder for unge, der ikke i dag har mulighed for eller ønske om at gennemføre en af de eksisterende erhvervsuddannelser. Samtidig vil det medvirke til at aktivere de ikke udnyttede praktikpladsmuligheder, som er til stede både i den private og offentlige sektor.

Evalueringsnotat

3. september 2009

4.4.2 Trin og niveaudeling

Initiativet

Formålet med initiativet er at skabe klare uddannelses tilbud til unge med såvel stærke som svage forudsætninger for uddannelse samt at sikre en tydelig adgang til videregående uddannelse. Det skal ske gennem trindeling af erhvervsuddannelserne samt bedre mulighed for niveaudeling i uddannelserne.

I alt er der i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 21 mio. kr. (2007-priser) i perioden 2007 til 2009 til finansiering af Trin og niveaudeling, jf. tabel 1.

Tabel 1.						
Trin og niveaudeling						
Mio. kr., PL07	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afsatte midler i aftalen	3	9	9	-	-	-

Note: Af det aflagte regnskab for globaliseringspuljen i 2008 fremgår indbudgetteringen og forbruget af de afsatte midler.

Tidspunkt for igangsættelse og afslutning af initiativet

Initiativet er igangsat 1. juli 2008, og midlerne udløber med udgangen 2009. En ophævelse af initiativet forudsætter lovændring.

Beskrivelse af udmøntning

Midlerne udmøntes som øget aktivitet på hovedforløbene. Regler om trin- og niveaudeling er fastsat i Lov om erhvervsuddannelser.

Beskrivelse af resultater

Initiativet har medført, at der er etableret mulighed for trin og niveaudeling. Trindelingen indgår i en sammenhængende struktur, hvor gennemførelsen af et trin i sig selv normalt opfylder adgangs betingelserne til uddannelse på et følgende trin, herunder adgang til videregående uddannelse. Hvert trin skal afspejle en jobprofil, som har et modsvar på arbejdsmarkedet. Trindeling medfører ikke, at unge, der har de faglige forudsætninger, afskæres fra at gennemføre en faglig uddannelse indeholdende alle trin

For at give flere udfordringer til unge med gode forudsætninger for uddannelse har initiativet også styrket eleverne mulighed for at vælge højere niveauer end de obligatoriske i de enkelte fag. Dette omfatter både erhvervs - og studierettede fag.

Således medfører niveaudeling, at eleven fra begyndelsen kan sigte mod det højest opnåelige niveau; det gælder både elever med svage og elever med stærke forudsætninger for uddannelse. Niveaudeling skal dermed bidrage til, dels at elever med svage forudsætninger når slutmålene for en erhvervsuddannelse, dels at langt flere unge får mulighed for at fortsætte i videregående uddannelse fra en erhvervsuddannelse.

Desuden kan en elev kunne udskifte et fag eller et niveau i et fag, som alene har videreuddannelsesperspektiv og derfor ikke er nødvendigt for opnåelse af uddannelsens generelle eller erhvervsfaglige kernekompetence. Eleven skal vælge et andet fag/niveau fra uddannelsens fagrække. Der er mulighed for, at eleven kan supplere sine kompetencer på efterfølgende trin med henblik på at nå uddannelsesmålene på det pågældende trin.

Evalueringen af initiativet bygger dels på en analyse fra UNI-C om fordelingen af uddannelsesaftaler på trin og specialer, dels på data om elevernes valg af niveau, der er rekvireret via specialudtræk fra Elevplans database, dels på en evaluering fra Teknologisk Institut om skolernes vejledning i forbindelse med elevernes valg af trin og niveau. Det bemærkes, at analysen fra UNI C ikke omfatter social- og sundhedsuddannelserne, hvormed analysen ikke viser, hvorvidt eleverne i social- og sundhedsuddannelserne fx anvender muligheden for at fravælge engelsk på hovedforløbet.

Elevernes valg af trin

Som resultat af initiativet er der nu trin i 69 erhvervsuddannelser med i alt 101 trin, heraf 23 nyetablerede trin. Langt de fleste uddannelser har to kompetencegivende trin, hvor trin to udgør erhvervsuddannelsens højeste niveau. Der er i alt 41 erhvervsuddannelser, som ikke er trindelte. Begrundelsen for ikke at trindele 35 af disse uddannelser er, at de enten har et lille volumen, det vil sige under 40 årselever, eller er korte erhvervsuddannelser, det vil sige, at de er af under to års varighed. Begrundelsen for ikke at trindele de øvrige seks erhvervsuddannelser er, at der ikke er en jobprofil, der svarer til det pågældende trin.

UNI-C's analyse af fordelingen af uddannelsesaftaler på trin og specialer viser, at andelen af elever, der har en uddannelsesaftale, der omfatter et trin i uddannelsen, er 6 pct. i både 2007 og 2008. Hvis der alene ses på de erhvervsuddannelser, som indeholder trin i både 2007 og 2008, indgås 13 pct. af uddannelsesaftalerne på et trin i 2007 mod 10 pct. i 2008. Selv om forskellen er lille, er der således færre uddannelsesaftaler på trin i 2008 end i 2007, på trods af at flere uddannelser er blevet trindelte. Flere trindelte uddannelser har således ikke medført, at en større andel uddannelsesaftaler indgås på et trin.

Endvidere viser analysen, at uddannelsesaftaler med trin er koncentreret på forholdsvis få uddannelser. Det er således især elever på beklædningshåndværker-,

data- og kommunikations-, dyrepasser-, landbrugs, vvs- og værktøjsmageruddannelserne, der indgår uddannelsesaftaler, der omfatter trin i uddannelsen.

Endelig viser analysen, at der blandt elever med anden etnisk herkomst er en lidt større andel (10 pct. i 2008), der har en uddannelsesaftale, som omfatter et trin i en uddannelse end blandt danskere (6 pct. i 2008).

Elevernes valg af niveau

Evalueringen viser, at godt en tiendedel af karaktererne på grundforløbene gives på niveauer, der ligger over henholdsvis under de obligatoriske niveauer, medens det på hovedforløbene kun er få pct. af karaktererne, der gives på niveauer over eller under de obligatoriske niveauer. Endvidere viser evalueringen, at der på grundforløbene er en større andel af karaktererne, der gives på højere niveauer henholdsvis lavere niveauer end på de obligatoriske niveauer efter lovens ikrafttræden. Denne udvikling ses ikke på hovedforløbene.

Desuden fremgår det af evalueringerne, at valget af højere henholdsvis lavere niveauer ligger inden for de samme fag og overvejende inden for de almene grundfag. Det er hovedsageligt på det merkantile grundforløb, at eleverne anvender muligheden for at vælge højere henholdsvis lavere niveauer. Ligeledes er det hovedsageligt på de merkantile hovedforløb, at der gives karakterer på højere niveau end det obligatoriske. Mulighederne for niveaudeling anvendes altså hovedsageligt på de merkantile uddannelser. Det kan skyldes, at det merkantile grundforløb er betydeligt længere end grundforløbene på de øvrige erhvervsuddannelser.

Når den nye lov endnu ikke har sat sig spor i elevernes valg af højere eller lavere niveauer på hovedforløbene, kan det skyldes, at eleverne på undersøgelsestidspunktet endnu ikke er kommet i gang med hovedforløbene, og derfor endnu ikke har fået deres valg af niveauer registreret.

Skolernes vejledning i forbindelse med elevernes valg af trin og niveau

Evalueringen viser, at skolerne har øget den vejledning, der ligger forud for grundforløbet markant, og at elevplan anvendes som redskab i vejledningen. 60 pct. af skolerne svarer, at de har ændret deres vejledningspraksis, sådan at den fremmer elevernes mulighed for at vælge i forhold til deres forudsætninger, og op mod halvdelen af skolerne (47 pct.) skolerne svarer, at de anvender øget realkompetencevurdering ved opstart. Således oplyser skolerne, at hovedparten af eleverne informeres om niveauvalg, inden de begynder på grundforløbet, og at realkompetenceafklaringen er det vigtigste værktøj i denne vejledning. 57 pct. af skolerne svarer, at niveauvalg i høj grad indgår i den individuelle vejledning af eleverne.

Skolernes besvarelser viser endvidere, at de anvender flere typer af virkemidler for at understøtte trin- og niveaudeling. Således gennemfører 75 pct. af skolerne trivselsundersøgelser, og 77 pct. af skolerne har jævnligt møder mellem vejledere, støttepersoner og ledelse. Derudover er trin- og niveaudeling et fast punkt i elevens samtaler med kontaktlærer på 72 pct. af skolerne. Endelig viser evalueringen,

at 69 pct. af skolerne svarer, at de laver statistik over elevernes gennemførelsesfrekvenser og dermed har mulighed for at vurdere effekten af trin- og niveaumulighederne.

Beskrivelse af effekt

Den umiddelbare effekt af initiativet er, at der nu er trin i 69 erhvervsuddannelser med i alt 101 trin, og at godt en tiendedel af karaktererne på grundforløbene gives på niveauer, der ligger over henholdsvis under de obligatoriske niveauer, mens det på hovedforløbene ind til nu kun er få pct. af karaktererne, der gives på niveauer over eller under de obligatoriske niveauer. Det er for tidligt at vurdere effekten af initiativet på sigt i forhold til målet om forøgelse af andelen af unge der gennemføre en ungdomsuddannelse.

Imidlertid indeholder evalueringen nogle positive tendenser ved mulighederne for trin- og niveaudeling. Således fremgår det af evalueringen, at 29 pct. af skolerne vurderer, at mulighederne for valg af niveau har betydning for elevernes tilfredshed, og 30 pct. af skolerne vurderer, at de allerede nu kan se, at niveaumulighederne har positiv indvirkning på fastholdelsen af eleverne. Derudover vurderer 30 pct. af skolerne, at trin- og niveaudeling har positiv indvirkning på, at elever med begrænsede forudsætninger kan fastholdes i uddannelse, og 22 pct. af skolerne kan se effekter i forhold til, at elever med begrænsede forudsætninger kan komme i gang med en kompetencegivende uddannelse. Endelig vurderer 19 pct. af skolerne, at mulighederne for trin- og niveaudeling på sigt vil medføre, at flere elever kommer i gang med en videregående uddannelse.

Aftaletekst

4.4.2 Trin og niveaudeling

For at skabe klare uddannelses tilbud til unge med såvel stærke som svage forudsætninger, trindeles erhvervsuddannelserne. Hvert trin skal afspejle en jobprofil, som har et modsvar på arbejdsmarkedet. Samtidig skal den enkelte elev få bedre mulighed for at vælge forskellige niveauer i fagene. Dette skal styrke påbygningsmulighederne i erhvervsuddannelserne således, at elever kan tage en forlængelse af hovedforløbet på to uger med henblik på at opnå adgangsgivende niveau til korte videregående uddannelser.

Evalueringsnotat

3. september 2009

4.4.3 Bedre og hurtigere uddannelsesdækning af nye beskæftigelsesområder

Initiativet

Formålet med initiativet er systematisk at identificere behovet for nye og tværgående uddannelser i forhold til nye beskæftigelsesområder med henblik på at sikre en hurtig og løbende tilpasning af erhvervsuddannelserne. Midlet i initiativet til at identificere behovet for nye og tværgående uddannelser er etablering en central analyse- og prognosevirksomhed.

I alt er der i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 15 mio. kr. (2007-priser) i perioden 2007 til 2009 til finansiering af Bedre og hurtigere uddannelsesdækning af nye beskæftigelsesområder, jf. tabel 1.

Tabel 1.						
Bedre og hurtigere uddannelsesdækning af nye beskæftigelsesområder						
Mio. kr., PL07	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afsatte midler i aftalen	5	5	5	-	-	-

Note: Af det aflagte regnskab for globaliseringspuljen i 2008 fremgår indbudgetteringen og forbruget af de afsatte midler.

Tidspunkt for igangsættelse og afslutning af initiativet

Initiativet er igangsat i august 2007, og midlerne til Central analyse- og prognosevirksomhed udløber med udgangen af 2009. En ophævelse af pligten til at indsende udviklingsredegørelser forudsætter lovændring.

Beskrivelse af udmøntning

Midlerne er udmøntet som en pulje, der anvendes til central analyse- og prognosevirksomhed.

Retligt er initiativet udmøntet ved en ændring af erhvervsuddannelsesloven i 2007, der har medført, at de faglige udvalg har fået pligt til årligt at indsende en udviklingsredegørelse til Undervisningsministeriet.

Beskrivelse af resultater

Initiativet har resulteret i, at de faglige udvalg for alle 109 erhvervsuddannelser har fået pligt til en gang om året at indsende en udviklingsredegørelse til Undervisningsministeriet om udviklingen inden for faget og tilgrænsende områder samt konsekvenserne for uddannelsesdækningen. I efteråret 2008 indsendte de faglige

udvalg for første gang sådanne udviklingsredegørelser, som vedrører udviklingen for 2009.

De faglige udvalg har ansvaret dels for at følge den erhvervsmæssige udvikling og udviklingsmuligheder inden for udvalgets område og tilgrænsende områder, dels for efter behov at tage initiativ til nyetablering, omlægning og nedlæggelse af uddannelser. Initiativet omhandler den uddannelsesdækning, som det enkelte faglige udvalg ikke uden videre har ansvar for. Det gælder uddannelsesdækningen ved brancheglidninger og ved opståen af nye brancher, samt når behovet for nye og tværgående uddannelser skal identificeres, det vil sige, når behovet for en uddannelsesdækning kan falde mellem flere faglige udvalgs ansvarsområder.

Når et behov er identificeret, kan et eksisterende fagligt udvalg påtage sig at tage ansvar for uddannelsesdækningen. Hvis ikke et fagligt udvalg vil det, kan Undervisningsministeriet nedsætte særlige udviklingsudvalg til at løse opgaven.

For at kvalitetssikre arbejdet med den centrale analyse- og prognosevirksomhed fik et konsortium med Aarhus Universitet, Danmarks Pædagogiske Universitets-skole (DPU), og Kubix ApS efter udbud til opgave at varetage programadministrationen. Ud fra fire hovedtemaer og en række undertemaer blev den centrale analyse- og prognosevirksomhed offentligt udbudt i marts 2008. Af de 60 projektansøgninger blev 18 udvalgt efter rådgivning fra Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser. Der blev bevilget 8,1 mio. kr. til de 18 udvalgte projekter.

For at formidle analyser og prognoser til de faglige udvalg fik Teknologisk Institut efter udbud opgaven med at oprette en internetportal. På den baggrund blev portalen www.fagligeudvalg.dk oprettet i september 2008 efter undersøgelse hos de faglige udvalg om behovet for analyser og prognoser.

Ultimo april 2009 forelå der 18 færdige analyse- og prognoseprojekter, hvoraf 9 tværgående projekter vedrører udviklingen i brancher inden for de tekniske erhvervsuddannelser. Mere specifikt vedrører 3 projekter vedvarende energi, 2 projekter nanoteknologi, og 4 projekter vedrører andre brancher. Derudover vedrører 2 projekter udviklingen inden for de merkantile erhvervsuddannelser, og 7 projekter drejer sig om de uddannelsessøgendes behov, interesser og forudsætninger.

De tværgående analyse- og prognoseprojekter berører en lang række erhvervsuddannelser og indeholder et stort antal anbefalinger om ændringer i uddannelserne, som Undervisningsministeriet har bedt de respektive faglige udvalg om at arbejde videre med. Udvalgenes stillingtagen til analyserne og prognoserne skal afspejles i udviklingsredegørelserne, som udvalgene skal indsende til ministeriet i efteråret 2009. Et enkelt projekt kan muligvis medføre behov for at nedsætte et udviklingsudvalg, da sagen ikke kan adresseres til et enkelt fagligt udvalg. Projekterne har givet et potentiale til betydelige forbedringer, der forventes at kunne få virkning i uddannelserne fra 2011.

Også udviklingsredegørelserne indeholder en lang række planer om faglige fornyelser i uddannelserne, som de faglige udvalg ventes at realisere i 2009. Der er i alt tale om 48 forslag, som spænder meget vidt: 1 forslag om oprettelsen af en ny uddannelse, 2 forslag om nedlæggelse af eksisterende uddannelser og 45 overvejelser om ændringer og justeringer.

Beskrivelse af effekt

Den umiddelbare effekt af initiativet er, at redegørelserne har bidraget til, at de faglige udvalg i endnu højere grad fokuserer på en styrket dynamisk udvikling, og at der på baggrund af de tværgående analyse- og prognoseprojekter er fremkommet et stort antal anbefalinger om ændringer i uddannelserne som de faglige udvalg arbejder videre med.

Det er for tidligt at vurdere den langsigtede effekt af initiativet i forhold til målet om hurtigere tilpasning af nye beskæftigelsesområder og bedre uddannelsesdækning, idet de første udviklingsredegørelser først blev indsendt til Undervisningsministeriet i efteråret 2008, og idet portalen til formidling af analyser og prognoser ligeledes først blev oprettet i efteråret 2008.

Kommende aktiviteter

I foråret 2009 blev der udbudt en ny runde om central analyse- og prognosevirksomhed med en udbudssum på 5 mio. kr. Af de 47 projektansøgninger blev 11 udvalgt og bevilget med 4,9 mio. kr. 29. september 2009 afholder ministeriet en konference for de faglige udvalg, REU og projekthavere. Formålet med konferencen er at få diskuteret opfølgning på de anbefalinger, der fremkom af rapporterne fra første runde af central analyse- og prognosevirksomhed.

I efteråret 2009 udarbejder og indsender de faglige udvalg udviklingsredegørelser for 2010, som indsendes til Undervisningsministeriet 28. november 2009.

Aftaletekst

Boks 1. Bedre og hurtigere uddannelsesdækning af nye beskæftigelsesområder

Uddannelsesdækningen i de erhvervsrettede ungdomsuddannelser er ikke hurtig nok. Når der sker brancheglidninger, og når nye brancher opstår, skal der sikres en hurtig og løbende tilpasning, og behovet for nye og tværgående uddannelser skal systematisk identificeres. Der etableres derfor en central analyse- og prognosevirksomhed, som systematisk skal identificere behovet for nye og tværgående uddannelser. Hvis de eksisterende faglige udvalg ikke reelt påtager sig at dække behovet, skal behovet dækkes ved at nedsætte særlige udviklingsudvalg til at løse opgaven.

Evalueringsnotat

3. september 2009

4.5.1 Tidlig og differentieret vejledning

Initiativet

Initiativet tidlig og differentieret vejledning omfatter:

- Styrket vejledningsindsats, herunder særlige forløb fra 6. klasse for elever, som skønnes at have øget risiko for at ville have vanskeligt ved at vælge, påbegynde eller gennemføre en ungdomsuddannelse.
- Obligatorisk introduktionsforløb til ungdomsuddannelserne for elever i 8. klasse. Alle elever skal besøge mindst to ungdomsuddannelser, fx en indgang på en erhvervsuddannelse og stx.
- Større forældreinddragelse i den unges uddannelsesvalg, fx i form af forældrearrangementer på skolen, hvor der orienteres om uddannelses- og erhvervs muligheder.
- Alle elever skal inden udgangen af 8. klasse komme med en forhåndstilkendegivelse af uddannelsesvalget. Forhåndstilkendegivelsen påføres elevens uddannelsesplan.
- Udvidet brug af uddannelsesplaner mellem skoler og institutioner med henblik på at understøtte videregivelse af informationer, der er relevant for den modtagende institution.
- Mulighed for 2 til 10 dages brobygning i 9. klasse for elever, der er uafklarede om valg af ungdomsuddannelse.
- To ugers obligatorisk brobygning i 10. klasse til mindst to ungdomsuddannelser. Dele af brobygningen kan afvikles som praktik med et uddannelsesperspektiv.
- Yderligere mulighed for op til 4 ugers brobygning i 10. klasse til en eller flere erhvervsrettede ungdomsuddannelser.

Desuden er der stillet specifikke krav til vejledernes kvalifikationer med henblik på, at alle vejledere mindst får en uddannelse, der svarer til diplomuddannelsen i uddannelses- og erhvervsvejledning.

I alt er der i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 57 mio. kr. (2007-priser) i perioden 2008 til 2009 til finansiering af Tidlig og differentieret vejledning, jf. tabel 1.

Tabel 1.						
Tidlig og differentieret vejledning						
Mio. kr., PL07	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afsatte midler i aftalen	-	19	38	-	-	-
Note: Af det aflagte regnskab for globaliseringspuljen i 2008 fremgår indbudgetteringen og forbruget af de afsatte midler.						

Tidspunkt for igangsættelse og afslutning af initiativet

Initiativet blev sat i gang 1. august 2008, og udløber med udgangen af 2009. En ophævelse af initiativet kræver lovændring.

Beskrivelse af udmøntning

Midlerne til initiativer er udmøntet som øget vejledningsaktivitet. Initiativet er indholdsmæssigt udmøntet ved en ændring af Lov om vejledning om uddannelser og erhverv.

Beskrivelse af resultater

Den tidlige indsats

Rambøll Management Consulting har foretaget en evaluering af initiativet, der viser, at der er etableret en tidlig og differentieret indsats i kommunerne. Den tidlige og differentierede indsats består blandt andet i, at vejlederne i Ungdommens Uddannelsesvejledning indgår i tværfaglige samarbejder med blandt andet lærerteams og PPR. Desuden afholdes flere individuelle samtaler med færre unge og flere samtaler, hvor forældre deltager. Der anvendes spotningsværktøjer, screenings- og vejledningssamtaler, klassekonferencer til den tidlige identifikation samt øgede ressourcer til specialvejledning og målrettede initiativer. Den tidlige og differentierede indsats beskrives generelt meget positivt.

Evalueringen viser desuden, at langt de fleste enheder af Ungdommens Uddannelsesvejledning i samarbejde med folkeskolerne har taget initiativ til at planlægge særlige vejlednings- og undervisningsforløb for unge med behov herfor. Initiativerne dækker blandt andet over iværksættelse af erhvervsklasser, særlige hold for elever der i kortere periode har brug for et anderledes tilbud. Desuden dækker initiativerne over øget samarbejde med skoleledere, klasselærere, lærere med specialfunktioner i forhold til udsatte børn, besøg på uddannelsesinstitutioner, samtaler med eleverne samt kurser for lærere og undervisningsmateriale. Initiativerne vurderes generelt positivt, men det er samtidig vurderingen, at det er for tidligt at påbegynde en særlig vejledningsindsats i 6. klasse, samt at det er et problem, at ansvarsområdet er underprioriteret og ikke tydeligt forankret.

Introduktionskurser i 8. klasse

Endvidere viser evalueringen, at Ungdommens Uddannelsesvejledning har taget initiativ til at forberede og efterbehandle introduktionskurserne i 8. klasse. Der har generelt været et stort koordinationsarbejde med grundskoler og ungdomsuddannelser om planlægning af forløbene på lokalt og regionalt niveau. Ligeledes har Ungdommens Uddannelsesvejledning prioriteret en kollektiv og individuel vejledning af elever og forældre højt.

Efterfølgende er der blevet fulgt op på vejledningsindsatsen gennem henholdsvis it-baseret evaluering, samtaler om forløbene i klasserne samt individuelle samtaler. De afholdte introduktionskurser vurderes generelt positivt, men det påpeges af flere ledere på Ungdommens Uddannelsesvejledning, at det elektroniske planlægningsværktøj www.brobygning.net giver nogle begrænsninger blandt andet geografisk, og at der har været vanskeligheder omkring logistikken og planlægningen af introduktionskurserne, hvor det har været vanskeligt at få elevønsker og udbud af kurser til at gå op, når tilmeldingerne ikke matcher minimum- og maksimumkrav til deltagerantal. Der er arrangeret ca. 120.000 introduktionskurser til ungdomsuddannelserne.

Brobygning i 9. klasse

Det fremgår endvidere af evalueringen, at Ungdommens Uddannelsesvejledning har taget initiativ til at formidle og koordinere tilbuddene om brobygningsforløb i 9. klasse, og at det vurderes, at Ungdommens Uddannelsesvejledning anvender fleksibiliteten i lovens bestemmelser, idet nogle anvender muligheden som et tilbud til de få elever, og andre som en del af det afklarende arbejde til de mange elever.

Brobygning i 10. klasse

Tillige fremgår det af evalueringen, at alle centrene for Ungdommens Uddannelsesvejledning har taget initiativ til at formidle og koordinere brobygningsforløbene i 10. klasse, hvilket svarer til ca. 60.000 forløb. Iværksættelsen af forløbene har været forbundet med omfattende ressourcer og en række logistiske udfordringer, og det indikeres i evalueringen, at især kravet om de to obligatoriske brobygningsforløb i 10. klasse kan være ufleksibelt og problematisk at iværksætte. Eksempelvis har de forholdsvis mange afklarede elever i 10. klasse vist manglende interesse for at deltage i brobygning til mere end én uddannelse.

Elevens uddannelsesplan

Herudover viser evalueringen, at der blandt lederne i Ungdommens Uddannelsesvejledning er delte meninger om introduktionen til uddannelsesplanen i 8. klasse, men der er forholdsvis stor tilfredshed med indholdet og tilrettelæggelsen af arbejdet med uddannelsesplanen i 9. og 10. klasse. Desuden indikerer evalueringen, at uddannelsesplanen generelt udgør et godt redskab til afklaring, og at det især er selve processen i forbindelse med udformningen og arbejdet med uddannelsesplanen, der er det væsentligste element i elevens udbytte. Blandt lederne i Ungdom-

mens Uddannelsesvejledning bliver der generelt udtrykt ønske om, at uddannelsesplanen i højere grad anvendes på ungdomsuddannelserne, og at det bliver lettere at få de fornødne oplysninger om støttebehov hos elever med særlige behov.

Forældreinvolvering

Hvad angår orientering af forældre til 15-17-årige viser evalueringen, at der i næsten alle kommuner er taget initiativer til vejledning om valg af uddannelse og erhverv. Forældre inddrages blandt andet gennem skole-hjemsamtaler, forældremøder, uddannelsesaftener, direkte telefonisk og skriftlig kontakt via skoleintra og Ungdommens Uddannelsesvejledning's hjemmeside og diverse informationsmaterialer.

Vejlederuddannelse

Endelig viser evalueringen, at de fleste vejledere i Ungdommens Uddannelsesvejledning på nuværende tidspunkt vurderes at have en uddannelses- og erhvervsvejlederuddannelse eller er i gang med en relevant uddannelses- eller erhvervsvejlederuddannelse.

Beskrivelse af effekt

Det er for alle delelementer i initiativer for tidligt at vurdere den langsigtede effekt. Imidlertid fremgår der en række indikationer på umiddelbare effekter, og i forlængelse heraf fremgår forslag til overvejelse.

Den tidlige indsats

Således fremgår det af evalueringen, at et tidligt fokus generelt kan give bedre muligheder for at påvirke og støtte den unge gennem vejledning, men at det bør overvejes, om ordningen i sin nuværende form – med påbegyndelse allerede i 6. klassetrin – er optimal til få flere unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse. I forlængelse heraf fremgår det, at det kan overvejes, om vejledningen med fordel kan fokuseres på færre og senere klassetrin, hvor elevernes grad af afklaring og parathed til at modtage vejledning er større, og ressourcer forbundet med indsatsen dermed kan udmøntes mere koncentreret uden unødigt spredning på et stort antal elever over mange klassetrin.

Introduktionskurser i 8. klasse

Derudover indikeres det i evalueringen, at særlige vejlednings- og undervisningsforløb er effektive i forhold til at få flere unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse, og at introduktionskurserne bidrager til at give eleverne et bredere billede af mulighederne inden for ungdomsuddannelserne. I forbindelse hermed, fremgår det, at det bør overvejes, om introduktionskurserne i den nuværende form udgør den bedste ressourceallokering, og om formen er tilstrækkelig smidig og fleksibel til at imødekomme elevernes forskellige behov. Introduktionskurserne udgjorde i skoleåret 120.000 forløb, hvilket er en omfattende logistisk opgave for Ungdommens Uddannelsesvejledning, skoler og ungdomsuddannelser. Det påpeges derfor i evalueringen, at det kan overvejes, om introduktionskurserne skal

være obligatoriske for alle elever i 8. klasse, eller om der med fordel kan differentieres i forhold til den enkeltes behov.

Brobygning i 9. og 10. klasse

For så vidt angår brobygningsinitiativerne i 9. klasse og 10. klasse fremgår det af evalueringen, at det bør overvejes, om brobygningen i 10. klasse i sin nuværende form er optimal til at få flere unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse, herunder om den obligatoriske brobygning i 10. klasse med fordel kan gøres mere fleksibel og bestående af en højere grad af frivillighed, set i forhold til at eleverne skal opnå det største udbytte.

Uddannelsesplan og vejlederuddannelse

Endelig indikeres det i evalueringen, at de nye kvalifikationskrav er med til at styrke det faglige niveau, og at uddannelsesplanen kan være et effektivt værktøj i forhold til at sikre elevens overgang til en ungdomsuddannelse, men at lederne på Ungdommens Uddannelsesvejledning samtidigt vurderer, at den fulde gevinst af uddannelsesplanen ikke hentes på nuværende tidspunkt, da uddannelsesplanen ikke anvendes tilstrækkeligt af ungdomsuddannelserne. På den baggrund fremgår det af evalueringen, at det kan overvejes, om den tidsmæssige placering af uddannelsesplanen med påbegyndelse i 8. klasse er en optimal ressourceanvendelse i forhold til alle elevers grad af afklaring og behov.

Aftaletekst

Boks 1. Tidlig og differentieret vejledning i folkeskolen

Der skal allerede fra 6. klasse sættes ind over for unge, der har en øget risiko for ikke at påbegynde eller gennemføre en ungdomsuddannelse.

Med initiativet tilrettelægges en særlig indsats, der forebygger fravær, kriminalitet mv. og bidrager til, at den unge erhverver de kompetencer, der er nødvendige med henblik på at gennemføre en ungdomsuddannelse. Praksisnære undervisningsforløb for skoletrætte elever skal bidrage hertil.

Samtidig indføres en systematisk introduktion til ungdomsuddannelserne, som skal bidrage til, at uddannelsesvalget i forlængelse af 9. klasse fremrykkes og kvalificeres. Dette gøres ved et obligatorisk introduktionsforløb på 1 uge på en eller flere ungdomsuddannelser, som skal lede op til en forhåndstilkendegivelse af uddannelsesvalget i 8. klasse. For stadig uafklarede elever skal der igen være mulighed for i 9. klasse at deltage i et kortere brobygningsforløb.

Evalueringsnotat

3. september 2009

4.5.2 Mentorordning for særlig udsatte unge

Initiativet

Initiativet indebærer, at den enkelte kommune skal sørge for, at der gennem Ungdommens Uddannelsesvejledning etableres en mentorordning for de elever i 9. klasse, som skønnes at få særlige vanskeligheder ved overgangen til de erhvervsrettede ungdomsuddannelser. Kommunerne har pligt til at initiere et samarbejde mellem Ungdommens Uddannelsesvejledning og områdets erhvervsrettede ungdomsuddannelsesinstitutioner om anvendelse af mentorer.

Det lokale samarbejde skal sikre et tæt samspil med andre mentorordninger på de erhvervsrettede ungdomsuddannelser og kommunen og blandt andet medvirke til at understøtte, at eleven kan have den samme mentor i 9. klasse og på de indledende dele af den erhvervsrettede ungdomsuddannelse.

I alt er der i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 21 mio. kr. (2007-priser) i perioden 2008 til 2009 til finansiering Mentorordning for særlig udsatte unge, jf. tabel 1.

Tabel 1.						
Mentorordning for særlig udsatte unge						
Mio. kr., PL07	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afsatte midler i aftalen	-	6	15	-	-	-

Note: Af det aflagte regnskab for globaliseringspuljen i 2008 fremgår indbudgetteringen og forbruget af de afsatte midler.

Tidspunkt for igangsættelse og afslutning af initiativet

Initiativet er igangsat 1. august 2008, og midlerne udløber med udgangen af 2009. En ophævelse af initiativet forudsætter lovændring.

Beskrivelse af udmøntning

Midlerne er udmøntet til dækning af kommunale merudgifter i forbindelse med oprettelse af mentorordning for særlig udsatte unge i regi af Ungdommens Uddannelsesvejledning. Initiativet er indholdsmæssigt udmøntet ved en ændring af Lov om vejledning om uddannelser og erhverv.

Beskrivelse af resultater

Evalueringen af initiativet, der er foretaget af Rambøll Management Consulting, viser, at mentorordninger generelt er etableret i kommunerne. Mentorerne rekrutteres primært blandt vejledere på Ungdommens Uddannelsesvejledning, men også

lærere fra grundskolerne, ungdomsskolen og ungdomsuddannelserne samt SSP-medarbejdere og støttekontaktpersoner anvendes.

Samarbejdet og koordinering omkring erhvervsuddannelserne om mentorordningerne vurderes generelt positivt af lederne i Ungdommens Uddannelsesvejledning. De mange forskellige mentorordninger på erhvervsuddannelserne er dog fremhævet som en udfordring, da det kræver en gensidig orientering om de valgte ordninger, hvordan, hvor mange timer osv. Endelig viser evalueringen, at lederne i Ungdommens Uddannelsesvejledning er uforstående over for, hvorfor ordningen ikke gælder for elever i 10. klasse.

Beskrivelse af effekt

Evalueringen af mentorordninger indikerer, at disse ordninger i 9. klasse er et effektivt værktøj i forhold til at få flere unge til at gennemføre en erhvervsrettet ungdomsuddannelse. Det er dog for tidligt at vurdere effekten af mentorordninger ved overgang til erhvervsrettede ungdomsuddannelser, da de første elever, der er berørt af ordningen, påbegynder deres erhvervsuddannelse i august 2009. Lederne for Ungdommens Uddannelsesvejledning giver udtryk for, at det især er i overgangen til ungdomsuddannelse, at det er særlig vigtigt med en mentor. Mentorordningen har fungeret for kort tid til, at effekter på mellemlangt og langt sigt kan vurderes.

Aftaletekst

Boks 1. Mentorordning for særlig udsatte

Alt for mange unge falder fra i overgangen fra folkeskole til ungdomsuddannelse. Det kan bl.a. skyldes, at der er unge, som ikke har tilstrækkelig voksenkontakt og derfor har brug for opfølgning i hverdagen. Der skal derfor være mulighed for at få tilknyttet en mentor allerede fra 9. klasse. Mentoren kan fx være fra Ungdommens Uddannelsesvejledning.

En mentor allerede fra 9. klasse skal sikre, at udsatte unge i højere grad oplever, at der løbende stilles krav til og følges op på indsatsen i skolen og samtidig hjælper den unge med de tilbud, der er til stede.

Eleven skal, hvis det vurderes hensigtsmæssigt, kunne fortsætte med den samme mentor i erhvervsuddannelserne.

Evalueringsnotat

3. september 2009

4.5.3 Systematisk opsøgende indsats efter folkeskolen

Initiativet

Formålet med initiativet er at etablere en sammenhængende og målrettet indsats over for unge, der ikke er på begyndt en uddannelse, eller unge som har afbrudt en uddannelse. Midlet er en systematisk opsøgende indsats, der tilbydes løbende, indtil den unge er fyldt 25 år eller er kommet i en ordinær uddannelse eller følger en uddannelsesplan, som fører til ordinær uddannelse. Tilbuddet omfatter individuel vejledning samt bistand til at løse praktiske problemer i forbindelse med den unges bestræbelser på at begynde på en uddannelse eller komme i beskæftigelse.

Den opsøgende vejledning koordineres med andre kommunale vejledningstilbud, der retter sig mod målgruppen, herunder vejledning, som udgår fra kommunale jobcentre, socialforvaltningen eller andre myndigheder, der er beskæftiget med den unge.

Vejledningen tilrettelægges og prioriteres, så den opsøgende og opfølgende indsats især rettes mod unge, der skønnes at have behov for en særlig vejledningsindsats og som ikke i forvejen modtager vejledning fra kommunale jobcentre, socialforvaltningen eller andre myndigheder, der beskæftiger sig med unge.

I alt er der i Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 21 mio. kr. (2007-priser) i perioden 2008 til 2009 til finansiering af Systematisk opsøgende indsats efter folkeskolen, jf. tabel 1.

Tabel 1.						
Systematisk og opsøgende indsats efter folkeskolen						
Mio. kr., PL07	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Afsatte midler i aftalen	-	6	15	-	-	-
Note: Af det aflagte regnskab for globaliseringspuljen i 2008 fremgår indbudgetteringen og forbrugt af de afsatte midler.						

Tidspunkt for igangsættelse og afslutning af initiativet

Initiativet er igangsat 1. august 2008, og midlerne udløber med udgangen af 2009. En ophævelse af initiativet forudsætter lovændring.

Beskrivelse af udmøntning

Midlerne er afsat til dækning af kommunale merudgifter i forbindelse med forpligtelsen for kommunerne til en systematisk opsøgende indsats for unge mellem 19 og 25 år, der ikke er i en tilfredsstillende vejlednings-, uddannelse eller beskæfti-

gelsesmæssig situation. Initiativet er indholdsmæssigt udmøntet ved en ændring af Lov om vejledning om uddannelser og erhverv.

Beskrivelse af resultater

Evalueringen af initiativet, der er foretaget af Rambøll Management Consulting, viser, at kommunerne generelt har taget initiativ til at igangsætte opsøgende vejledning til alle unge under 25 år. Kontaktformen er primært breve, sms, telefon samt gennem fremmøde på den unges hjemadresse. Der lægges desuden vægt på informationsmaterialer og tæt samarbejde med jobcentre og andre relevante samarbejdspartnere på ungeområdet.

Derudover viser evalueringen, at enkelte enheder af Ungdommens Uddannelsesvejledning ikke på nuværende tidspunkt har det fulde overblik over målgruppen, hvilket besværliggør indsatsen. Der mangler således systematisk elektronisk information om de unge, som allerede har gennemført en ungdomsuddannelse, og som derfor ikke skal opsøges som led i initiativet. Denne manglende information har gjort det vanskeligt at målrette vejledningstilbuddet.

Endelig viser evalueringen, at enkelte ledere af Ungdommens Uddannelsesvejledning oplever manglende underretning eller for sen underretning fra uddannelsesinstitutioner, når unge afbryder en påbegyndt uddannelse.

Beskrivelse af effekt

Den umiddelbare effekt af vejledningsindsatsen er, at kommunerne generelt har taget initiativ til at igangsætte opsøgende vejledning til alle unge under 25 år. Det er for tidligt at vurdere den langsigtede effekt, men der fremgår nogle indikationer på effekten af indsatsen.

Således indikeres det i evalueringen, at der har været nogle logistiske udfordringer forbundet med den opsøgende vejledning, men at vejledningsindsatsen samtidigt er et effektivt værktøj i forhold til at få flere unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse, såfremt uddannelsesinstitutionerne varetager underretningspligten til Ungdommens Uddannelsesvejledning.

Derudover fremgår det af evalueringen, at lederne i Ungdommens Uddannelsesvejledning oplever, at vejledningen modtages godt af de unge, og at den opsøgende vejledning er med til at flytte flere i retning af uddannelse. Flere ledere i Ungdommens Uddannelsesvejledning påpeger samtidig, at det primært er de 19-21-årige, der er modtagelige for uddannelsesvejledning. Som en del af den opsøgende vejledning har flere enheder af Ungdommens Uddannelsesvejledning styrket netværksdannelsen og samarbejdet med jobcentre, produktionsskoler og ungdomsuddannelser.

Aftaletekst

Boks 1. Systematisk opsøgende indsats efter folkeskolen

Kommunerne skal forpligtes til at etablere en sammenhængende og målrettet indsats over for den enkelte unge, der ikke er påbegyndt eller har afbrudt en ungdomsuddannelse.

Unge mellem 19 og 25 år kan i dag få tilbud om vejledning. Med forslaget skal unge mellem 19 og 25 år, der ikke er i uddannelse, løbende opsøges. Kommunerne forpligtes til en indsats, der skal være systematisk, opsøgende og opfølgende. Indsatsen tilrettelægges, så unge under 25 år opsøges løbende, indtil de er i ordinær uddannelse eller følger en uddannelsesplan, der bringer dem i ordinær uddannelse. Denne opsøgende forpligtelse kan være skriftlig, telefonisk eller, hvis det ikke på anden vis er muligt at komme i kontakt med den unge, gennem personligt fremmøde på den unges bopæl/opholdssted.